

UBND TỈNH NINH BÌNH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

**BÁO CÁO KẾT QUẢ THỰC HIỆN
NHIỆM VỤ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ CẤP CƠ SỞ**

**BIỆN PHÁP RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC
CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ**

Chủ nhiệm: ThS. PHẠM VĂN THIÊN

Đơn vị công tác: KHOA SP TIỂU HỌC – MẦM NON

NINH BÌNH, 2022

UBND TỈNH NINH BÌNH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

**BÁO CÁO KẾT QUẢ THỰC HIỆN
NHIỆM VỤ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ CẤP CƠ SỞ**

**BIỆN PHÁP RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC
CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC
TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ**

Chủ nhiệm: ThS. PHẠM VĂN THIÊN
Đơn vị công tác: KHOA SP TIỂU HỌC – MÀM NON

Xác nhận của Chủ tịch HĐ nghiệm thu

Chủ nhiệm nhiệm vụ

NINH BÌNH, 2022

BẢNG CÁC CHỮ VIẾT TẮT

GD	:	Giáo dục
GV	:	Giảng viên
SV	:	Sinh viên
NCKH	:	Nghiên cứu khoa học
Nxb	:	Nhà xuất bản
GDTH	:	Giáo dục tiểu học
TĐN	:	Tập đọc nhạc
ĐHSPNTTW	:	Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương
SP	:	Sư phạm
SGK	:	Sách giáo khoa
ĐHHL	:	Đại học Hoa Lư
SL	:	Số lượng
TL	:	Tỉ lệ
CTĐT	:	Chương trình đào tạo
T-S-D	:	Công năng hòa âm (hợp âm ba chính được xây dựng trên bậc I - IV – V)

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Tổng quan tình hình nghiên cứu thuộc lĩnh vực đề tài	1
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	Error! Bookmark not defined.
5. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu của đề tài.....	7
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ	Error! Bookmark not defined.
1.1. SƠ LƯỢC LỊCH SỬ NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ	Error! Bookmark not defined.
1.2. NHỮNG KHÁI NIỆM CÔNG CỤ SỬ DỤNG TRONG ĐỀ TÀI.....	9
1.2.1. Dạy học	9
1.2.2. Dạy học Âm nhạc	9
1.2.3. Biện pháp đọc nhạc	10
1.2.4. Kỹ năng đọc nhạc	11
1.3. CHƯƠNG TRÌNH HỌC PHẦN ÂM NHẠC VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC Ở TIỂU HỌC.....	12
1.3.1. Nội dung chương trình học phần	12
1.3.2. Nội dung dạy Tập đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học	Error! Bookmark not defined.
1.3.3. Mục tiêu dạy Tập đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.	14
1.3.4. Phương pháp dạy học Tập đọc nhạc cơ bản	15
1.4. CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN QUÁ TRÌNH DẠY ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ... ..	18
1.4.1. Yếu tố khách quan.....	19
1.4.2. Yếu tố chủ quan	19
1.5. TẦM QUAN TRỌNG CỦA DẠY HỌC TẬP ĐỌC NHẠC ĐỐI VỚI SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC.....	19
1.5.1. Góp phần phát triển năng lực âm nhạc và cảm thụ âm nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học	19

1.5.2. Giúp sinh viên học tốt các nội dung khác về âm nhạc.....	20
Kết luận chương 1	23
Chương 2: THỰC TRẠNG CỦA VIỆC RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ'	24
2.1. VÀI NÉT VỀ CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRÌNH ĐỘ ĐẠI HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ'.....	24
2.1.1. Chương trình đào tạo.....	24
2.1.2. Mục tiêu đào tạo.....	24
2.1.3. Kiến thức trong chương trình đào tạo ...	Error! Bookmark not defined.
2.1.4. Chuẩn đầu ra chương trình đào tạo	Error! Bookmark not defined.
2.1.5. Chương trình đào tạo môn âm nhạc cho SV ngành GDTH trình độ đại học trường ĐHHL	24
2.1.6. Vài nét về các lớp ngành Giáo dục tiểu học trường Đại học Hoa Lư	
2.2. TỔ CHỨC KHẢO SÁT	26
2.2.1. Mục đích khảo sát	26
2.2.2. Nội dung khảo sát.....	26
2.2.3. Cách thức, thời gian tiến hành khảo sát	27
2.3. KẾT QUẢ KHẢO SÁT	28
2.3.1. Kết quả khảo sát giảng viên:	28
2.3.2. Kết quả khảo sát sinh viên	29
2.3.3. Thực trạng rèn luyện kỹ năng đọc nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.....	34
2.4. CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN CHẤT LƯỢNG RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SV NGÀNH GDTH TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ'.....	36
2.5. ĐỀ XUẤT MỘT SỐ BIỆN PHÁP RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC.....	37
2.5.1. Phương pháp đặt câu hỏi.....	37
2.5.2. Phương pháp rèn kỹ năng đọc cao độ	37
2.5.3. Phương pháp rèn luyện kỹ năng đọc tiết tấu.....	38
2.5.4. Hướng dẫn bài tập về nhà	38
2.5.5. Bổ sung nội dung rèn luyện kỹ năng đọc nhạc	39
Kết luận chương 2	43

Chương 3: THỰC NGHIỆM MỘT SỐ BIỆN PHÁP RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ	44
3.1. XÂY DỰNG CÁC BIỆN PHÁP THỰC NGHIỆM RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ.....	44
3.1.1. Cơ sở khoa học xây dựng một số biện pháp rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học ở trường Đại học Hoa Lư	44
3.1.2. Xây dựng một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học trường Đại học Hoa Lư.....	45
3.2. TỔ CHỨC THỰC NGHIỆM.....	55
3.2.1. Mục tiêu, đối tượng, thời gian, địa điểm thực nghiệm	55
3.2.2. Nội dung thực nghiệm.....	56
3.2.3. Tiến hành thực nghiệm.....	76
3.2.4. Kết quả thực nghiệm	76
Kết luận chương 3	78
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	79
1. Kết luận	79
2. Kiến nghị.....	79
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Tổng quan tình hình nghiên cứu thuộc lĩnh vực của nhiệm vụ khoa học và công nghệ

Trong quá trình nghiên cứu, tìm hiểu về tài liệu liên quan đến đề tài, các tác giả đã có những công trình nghiên cứu như sau:

Tác giả Hoàng Long (2006) chủ biên tài liệu “*Âm nhạc và phương pháp dạy học Âm nhạc ở Tiểu học*”, Nxb Giáo dục, sách Dự án phát triển Giáo viên tiểu học. Tài liệu đã tổ chức biên soạn các mô đun bồi dưỡng nhằm nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, cập nhật những đổi mới về nội dung, phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá kết quả GDTH theo chương trình. Đối tượng sử dụng của tài liệu này là sinh viên hệ đào tạo liên thông từ Trung học Sư phạm lên trình độ Cao đẳng Sư phạm.

Tác giả Hoàng Long, Hoàng Lân (2010), *Phương pháp dạy học âm nhạc*, Nxb Đại học Sư phạm. Cuốn sách đưa ra hệ thống các phương pháp dạy học âm nhạc ở trường Trung học cơ sở như: Phương pháp dạy hát, phương pháp dạy tập đọc nhạc, phương pháp dạy nghe nhạc, phương pháp dạy Âm nhạc thường thức, phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc ngoại khóa.

Các tác giả Hoàng Long (chủ biên), Hoàng Lân (2012), Nxb Đại học Sư phạm. Công trình nghiên cứu giáo trình “*Âm nhạc và phương pháp dạy học Âm nhạc*”. Công trình này giới thiệu những vấn đề cơ bản về nhạc lí phổ thông, các bài tập đọc nhạc và ghi nhạc, những vấn đề về âm nhạc thường thức và phương pháp dạy âm nhạc ở trường tiểu học. Do yêu cầu đào tạo cho đối tượng sinh viên không phải làm nhiệm vụ giáo viên âm nhạc chuyên trách nên nhiều nội dung về nhạc lí cũng như một số vấn đề âm nhạc khác, các tác giả chỉ trình bày những kiến thức cơ bản, phổ thông mà không đi sâu vào nghệ thuật âm nhạc mang tính chuyên nghiệp.

Tác giả Lê Anh Tuấn (2010) “*Phương pháp dạy học Âm nhạc ở Tiểu học và THCS*” Nxb Đại học Sư phạm. Trong cuốn sách này, tác giả đã nghiên cứu về những vấn đề lí luận và thực hành của quá trình dạy học môn Âm nhạc, trong đó có phân môn Hát ở Tiểu học và Trung học cơ sở.

Các tác giả Trịnh Hoài Thu (chủ biên), Nguyễn Tô Mai, Nguyễn Hải Phượng, Trần Thị Thu Anh (2011) có công trình nghiên cứu “*Phương pháp dạy học ký xướng âm trong đào tạo GV âm nhạc phổ thông*” Nxb Âm nhạc. Công trình nghiên cứu này được biên soạn nhằm mục đích trang bị những kiến thức về phương pháp dạy học ký – xướng âm ở các trường đào tạo giáo viên âm nhạc phổ thông. Trong cuốn sách này, tác giả đã nghiên cứu về thực tiễn dạy học và đưa ra một số phương pháp dạy xướng âm và ghi âm cho SV chuyên ngành âm nhạc.

Tác giả Nguyễn Đắc Quỳnh (2003) Giáo trình “*Xướng âm*” (tập 1,2,3) trường CĐSP Nhạc họa TW (nay là trường ĐHSP Nghệ thuật TW). Ở tập giáo trình này tác giả chủ yếu biên soạn các bài Xướng âm với độ khó tăng dần và có hướng dẫn sơ qua về phương pháp dạy xướng âm dành cho đào tạo SV chuyên âm nhạc.

Tác giả Phạm Thanh Vân - Nguyễn Hoàn Thông (2011) với Giáo trình “*Đọc - Ghi nhạc* (Tập 1,2) dành cho Cao đẳng Âm nhạc. Giáo trình gồm 2 tập, giáo trình giúp sinh viên rèn luyện các kỹ năng Đọc - Nghe - Ghi nhạc, cung cấp một số phương pháp để sinh viên tự rèn luyện...

Tác giả Hoàng Hoa - Phạm Phương Hoa (2002) với giáo trình “*Ký - Xướng âm*” dành cho bậc Trung cấp Âm nhạc chuyên nghiệp hệ 7 năm chính quy Học viện Âm nhạc quốc gia. Ở giáo trình này, tác giả đã đưa vào những nội dung cơ bản của kiến thức âm nhạc như: Cách đọc, ghi nhạc, lý thuyết âm nhạc... trên cơ sở áp dụng những phương pháp giảng dạy Ký-Xướng âm hiện đại của nhiều nước trên thế giới.

Tác giả Phạm Minh Khang (2001) với “*Tuyển tập 200 bài Xướng âm dành cho bậc trung học - Cao đẳng*” gồm 7 chương theo cấp độ từ dễ đến khó. Trong tuyển tập này, tác giả tập trung vào 200 bài xướng âm dành riêng cho các đối tượng học âm nhạc chuyên nghiệp ở bậc học Trung cấp âm nhạc.

Nguyễn Thị Tô Mai (2014), Giáo trình “*Xướng âm cho năm thứ nhất*” Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương. Đây là giáo trình chuyên về Xướng âm cho sinh viên Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương nhưng cũng được sử dụng trong các trường Cao đẳng Sư phạm trên phạm vi toàn quốc.

Trịnh Hoài Thu, Lê Đức Sang (2006) Giáo trình “*Âm nhạc phần Kýn - xướng âm*”, Nxb Giáo dục. Giáo trình âm nhạc phần Ký - xướng âm của hai tác giả trên có thể được sử dụng trong đào tạo âm nhạc nói chung và đào tạo sinh viên Sư phạm âm nhạc nói riêng.

Đề tài nghiên cứu của Trịnh Hoài Thu (chủ biên, 2011): “*Đề cương bài giảng Ký - Xướng âm hệ CĐSP Âm nhạc*”. Tác giả bám sát vào quá trình thực tiễn từ đó biên soạn các bài Xướng âm và Ký âm phục vụ cho giảng dạy.

Đề tài của Nguyễn Hoàng Anh (2007) “*Khai thác giáo trình mới nhằm nâng cao chất lượng dạy và học môn đọc-ghi nhạc hệ CĐSP Âm nhạc tại trường CĐSP Hà Nội*”. Tác giả đã bám sát vào nội dung giáo trình mới, từ đó xây dựng, đổi mới nội dung dạy đọc - ghi nhạc tại trường CĐSP Hà Nội.

Phạm Xuân Cảnh (2014) “*Phương pháp dạy học xướng âm cho sinh viên ĐHSP âm nhạc*” (Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ trường ĐHSPNTTW).

Trần Thị Thảo (2014), “*Nghiên cứu biên soạn giáo trình giảng dạy môn Xướng âm cho hệ CĐSP âm nhạc trường CDVHNT và Du lịch Hạ Long*”, Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ trường ĐHSPNTTW. Ở đề tài này, tác giả dựa trên quá trình thực tế giảng dạy và khảo sát sinh viên tại cơ sở, lựa chọn, biên tập và biên soạn một số bài luyện tập có tính ứng dụng cao, giúp sinh viên rèn luyện các kỹ năng về cao độ, tiết tấu trong quá trình học môn Ký-Xướng âm.

Hồ Thúy Hồng (2016) “*Nghiên cứu bổ sung Tài liệu dạy học Ký - Xướng âm cho học sinh hệ Trung cấp Thanh nhạc, Trường Trung cấp Văn hóa Nghệ thuật Hải Phòng*”, Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ trường ĐHSPNTTW.

Nguyễn Huy Bình (2016) “*Dạy học Ghi âm cho sinh viên Đại học Sư phạm Âm nhạc, Trường Đại học Đồng Tháp*”, Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ trường ĐHSPNTTW.

Hoàng Diệu Linh (2017) “*Dạy học môn Ký - Xướng âm cho sinh viên Cao đẳng Sư phạm âm nhạc trường Đại học Hạ Long*”, Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ trường ĐHSPNTTW. Tác giả nghiên cứu đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy môn Ký - Xướng âm cho sinh viên cao

đăng sư phạm Âm nhạc trường Đại học Hạ Long.

Qua quá trình nghiên cứu, tìm hiểu về tài liệu liên quan đến đề tài, chúng tôi thấy đã có nhiều công trình nghiên cứu về phương pháp giảng dạy môn Xướng âm (Tập đọc nhạc) tại các cơ sở đào tạo chuyên về âm nhạc cũng như các cơ sở đào tạo có liên quan đến âm nhạc, nhưng chưa có công trình nghiên cứu nào về biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư. Do vậy, trong đề tài này, tôi đi sâu vào một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư, góp phần đáp ứng nhu cầu thực tế, nâng cao chất lượng giảng dạy của nhà trường.

2. Tính cấp thiết của nhiệm vụ khoa học và công nghệ

Trong chiến lược phát triển giáo dục, phát triển nguồn nhân lực của mỗi quốc gia, GDTH luôn là nền tảng cơ bản của hệ thống giáo dục quốc dân, là cấp học đầu tiên, có vị trí đặc biệt để hình thành và phát triển nhân cách toàn diện cho trẻ. Chính vì vậy, trong xây dựng kế hoạch, chương trình tổng thể để phát triển giáo dục trong tương lai, yêu cầu cấp thiết hiện nay là cần quan tâm hơn nữa cho cấp tiểu học, trong đó cần tập trung quản lý và nâng cao chất lượng GDTH, từ đó góp phần đào tạo nhân lực chất lượng phục vụ phát triển đất nước.

Hiện nay, ở cấp tiểu học môn học Âm nhạc là môn học chính thức được dạy từ lớp 1 đến lớp 5, hơn nữa năm 2022 Bộ Giáo dục và Đào tạo đang lựa chọn bộ sách âm nhạc để đưa vào giảng dạy tại các trường Trung học phổ thông. Âm nhạc được đưa vào chương trình chính với mục tiêu: giúp học sinh nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và tình yêu âm nhạc, có đời sống tinh thần phong phú, hình thành và phát triển những phẩm chất cao đẹp; Bước đầu trải nghiệm và khám phá nghệ thuật âm nhạc thông qua nhiều hình thức hoạt động, từ đó hình thành năng lực giao tiếp và hợp tác, hình thành năng lực âm nhạc dựa trên kiến thức và kỹ năng âm nhạc phổ thông, hình thành năng lực tự chủ và tự học; làm quen với sự đa dạng của thế giới âm nhạc, các giá trị âm nhạc truyền thống; phát huy tiềm năng hoạt động âm nhạc, hình thành năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo.

Theo yêu cầu đào tạo giáo viên tiểu học, SV ngành Giáo dục Tiểu học phải có kiến thức, kỹ năng về âm nhạc, có vốn hiểu biết về âm nhạc là điều không thể thiếu, nó góp phần vào hành trang, sự toàn diện của SV khi ra trường, các em vững vàng khi trực tiếp giảng dạy cũng như tham gia các hoạt động nghệ thuật tại các trường.

TĐN tương đương như thuật ngữ Xướng âm (bằng giọng hát, đọc âm thanh vang lên theo các kí hiệu ghi chép nhạc), là phân môn trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học, đây là một nội dung quan trọng, là những bước đi đầu tiên của âm nhạc, làm cơ sở cho việc học tập, tiếp thu và cảm thụ tốt các nội dung học khác. TĐN đòi hỏi người học phải nắm vững tên (vị trí) nốt nhạc, biết đọc chính xác về cao độ, trường độ, từ đó đọc hoàn chỉnh giai điệu một tác phẩm âm nhạc.

Trong dạy học âm nhạc cho SV ngành GDTH, TĐN có vai trò quan trọng, bổ trợ cho năng lực cảm thụ âm nhạc của sinh viên, hình thành cho SV kỹ năng đọc nhạc, để từ đó có thể vận dụng vào học hát, học đàn, học phương pháp dạy học âm nhạc và thực hành dạy học âm nhạc.

TĐN là một nội dung tương đối khó đối với sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học, bởi vì đại đa số sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học chưa được tiếp xúc nhiều với âm nhạc nên cảm nhận về cao độ, tiết tấu chưa được tốt, chính vì vậy việc tìm ra những biện pháp rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên Giáo dục Tiểu học là rất cần thiết, giúp sinh viên tiếp cận với môn học dễ dàng hơn, nâng cao khả năng tư duy âm nhạc, phát huy tính tích cực, tạo thuận lợi khi học nội dung khác trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học. **Bổ sung**

Xuất phát từ thực trạng giảng dạy cũng như kết quả học tập của sinh viên, chúng tôi nhận thấy rằng việc đi sâu vào nghiên cứu các biện pháp rèn kỹ luyện năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học là rất cần thiết, nhằm giúp sinh viên tiếp cận môn học một cách tự nhiên và dễ dàng hơn. Với lý do trên chúng tôi quyết định lựa chọn đề tài **“Biện pháp rèn kỹ**

năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học Trường Đại học Hoa Lư’.

3. Mục tiêu nghiên cứu

- Tìm ra biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư.

- Nghiên cứu về cơ sở lý luận của việc rèn kỹ năng đọc nhạc, sưu tầm và nghiên cứu về các giáo trình liên quan đến phương pháp giảng dạy Tập đọc nhạc.

- Nghiên cứu thực trạng rèn kỹ năng đọc nhạc trong phân môn Tập đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư. Từ đó, tiến hành đánh giá, nhận định và đề xuất một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư.

- Tiến hành thực nghiệm một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên D13GDTH trường Đại học Hoa Lư.

- Kết luận biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

4. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư.

5. Phạm vi nghiên cứu

Do thời gian có hạn nên đề tài chỉ nghiên cứu trong phạm vi sau:

- Hoạt động: Sinh viên thực hành rèn kỹ năng đọc nhạc trong phân môn Tập đọc nhạc thuộc học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở Tiểu học trong chương trình đào tạo giáo viên Tiểu học, lớp D13GDTH, khóa 2019 – 2023.

- Nội dung: Hình thành các kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên D13GDTH trường Đại học Hoa Lư.

- Nghiên cứu trên 37 sinh viên lớp D12GDTH khóa 2018 - 2022 và D13GDTH khóa 2019 – 2023 trường Đại học Hoa Lư.

- Thời gian khảo sát thực trạng: Tiến hành từ tháng 4/2022 đến tháng 5/2022.

- Thời điểm thực nghiệm: Học kì I năm học 2022 – 2023

- Dạy thực nghiệm tại lớp D13GDTH2 khóa 2019 – 2023

- Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 11/2021 đến tháng 11/2022

6. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu của đề tài

6.1. Cách tiếp cận

Lý thuyết – Thực trạng – Giải pháp

6.2. Phương pháp nghiên cứu

6.2.1. Nhóm các phương pháp nghiên cứu lý luận

- Thu thập các tài liệu có liên quan đến đề tài.

- Phân tích, hệ thống hóa, khái quát hóa các vấn đề nghiên cứu có liên quan đến đề tài nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho đề tài.

6.2.2. Nhóm các phương pháp nghiên cứu thực tiễn

** Phương pháp quan sát*

Quan sát việc tiếp cận đọc nhạc của sinh viên, quan sát biểu hiện về nhận thức, kỹ năng, thái độ trong quá trình rèn kỹ năng đọc nhạc.

** Phương pháp nghiên cứu sản phẩm*

Phương pháp nghiên cứu sản phẩm với các đối tượng được nghiên cứu (SV ngành GDTH trường ĐHHL) trong hoạt động dạy học tạo ra những sản phẩm cho việc dạy (kế hoạch bài học, cách thức tổ chức dạy học, phương thức kiểm tra đánh giá,...), sản phẩm của việc học (năng lực tiếp thu kiến thức của SV, kết quả bài kiểm tra, thi...) qua các sản phẩm đó thu thập thông tin khoa học, bằng cách tìm hiểu, phân tích sản phẩm của hoạt động dạy học để có những biện pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học.

** Phương pháp điều tra*

- Sử dụng phương pháp điều tra để điều tra 37 sinh viên lớp D12GDTH để thu thập khả năng đọc nhạc của sinh viên khi học phân môn Tập đọc nhạc.

- Dùng phiếu điều tra (Anket) nhằm đánh giá nhận thức, thái độ của sinh viên bằng hệ thống câu hỏi về Tập đọc nhạc.

** Phương pháp đàm thoại*

Trao đổi với giảng viên, sinh viên về những vấn đề liên quan đến dạy và học Tập đọc nhạc.

** Phương pháp thực nghiệm*

Đây là phương pháp nghiên cứu cơ bản, tổ chức thực nghiệm các biện pháp rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

** Phương pháp tổng kết kinh nghiệm*

Nhằm tìm hiểu kinh nghiệm của giảng viên về các biện pháp rèn luyện kỹ năng đọc nhạc của sinh viên ngành Giáo dục tiểu học.

6.2.3. Phương pháp thống kê toán học

Sử dụng công thức toán thống kê kết hợp phần mềm Excel để xử lý số liệu thu được qua khảo sát thực trạng và tổ chức thực nghiệm sư phạm.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC

1.1. NHỮNG KHÁI NIỆM CÔNG CỤ SỬ DỤNG TRONG ĐỀ TÀI

1.1.1. Dạy học

Dạy học là quá trình hoạt động tương tác giữa người dạy và người học, trong đó người dạy truyền đạt kiến thức, kỹ năng cho người học, đồng thời người học chủ động, tích cực tự điều chỉnh hoạt động nhận thức của bản thân nhằm lĩnh hội kiến thức, kỹ năng để đạt được mục đích dạy học.

Trong cuốn *Phương pháp dạy học truyền thống và đổi mới*, tác giả Thái Duy Tuyên viết: “Phương pháp dạy học là một hệ thống những hành động có mục đích của giáo viên nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành của học sinh, đảm bảo học sinh lĩnh hội nội dung học vấn”... “là cách thức hoạt động tương hỗ giữa thầy và trò nhằm đạt được mục đích dạy học.” [19, tr.38]

Bên cạnh đó cũng có những ý kiến cho rằng phương pháp dạy học là những hình thức và cách thức, thông qua đó và bằng cách đó, giáo viên và học sinh lĩnh hội những hiện thực tự nhiên và xã hội xung quanh trong những điều kiện học tập cụ thể.

Nhìn chung phương pháp dạy học là cách thức, là con đường giải quyết vấn đề dạy học nhằm đạt đến mục tiêu dạy học, cụ thể là một hệ thống những hành động có mục đích của giáo viên nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành của học sinh, là tổ hợp cách thức hoạt động của thầy và trò trong quá trình dạy học được tiến hành dưới vai trò chủ đạo của người thầy, nhằm thực hiện tốt các nhiệm vụ dạy học.

1.1.2. Dạy học Âm nhạc

- Dạy học âm nhạc là cách thức, con đường chuyển tải những kiến thức về khoa học âm nhạc, hình thành, phát triển các kỹ năng nhận thức và hoạt động âm nhạc cho người học; là một hệ thống những hành động có mục đích của người dạy, nhằm tổ chức hoạt động nhận thức và thực hành âm nhạc của người học nhằm đạt được mục tiêu dạy học âm nhạc.

- Tập đọc nhạc còn gọi là xướng âm, tiếng Ý là Solfeggio, tiếng Pháp là Solfege, tiếng Anh là Tonic Sol-fa. Giải thích thuật ngữ trên theo tiếng Ý nghĩa là bài luyện giọng, tiếng Pháp là đọc tên nốt nhạc đúng cao độ, Tiếng Anh là một kiểu của bài tập hát nhưng hát bằng tên nốt nhạc theo bảy bậc cơ bản bắt đầu bằng nốt Đô.

Về thuật ngữ “xướng âm” theo diễn giải của tác giả PGS.TS Trịnh Hoài Thu cuốn *Phương pháp dạy học Ký - Xướng âm trong đào tạo giáo viên âm nhạc phổ thông* có nhấn mạnh “Xướng âm là việc mã hóa những nốt nhạc thành âm thanh với âm sắc giọng người. Đọc tốt một bài xướng âm phải bao gồm hệ thống kỹ năng liên quan như: kỹ năng về cao độ, trường độ, cường độ, các loại nhịp, cách phân câu...” [15, tr.16], “Xướng âm là cách đọc chuyển những ký hiệu nhạc trên bản nhạc thành giai điệu với âm thanh từ giọng người” [15, tr.50]

Theo cuốn *Phương pháp xướng âm* của Doãn Mẫn giải thích “Xướng âm” là “môn học đọc các dấu nhạc thành nhạc điệu. Học xướng âm là học những phương pháp để mỗi khi cầm bản nhạc ta có thể đọc lên, hát lên đúng nhịp điệu, đúng tiếng cao, thấp, mạnh, nhẹ, theo các dấu hiệu đã ghi trong bản nhạc”. [9, tr.12]

Về các khái niệm nêu trên, đều có chung quan điểm đó là tập đọc nhạc/xướng âm là dùng giọng người để đọc/hát những nốt nhạc ghi trên bản nhạc sao cho chính xác về cao độ, trường độ, sắc thái và các ký hiệu được ghi trong bản nhạc. Đọc nhạc cũng giống như việc đọc chữ, muốn đọc nhạc được người học cần nắm vững những kiến thức cơ bản về lý thuyết âm nhạc bao gồm tên vị trí nốt nhạc, quãng, cao độ, trường độ, cường độ của âm thanh cũng như một số yếu tố khác như giai điệu, nhịp điệu và các dạng âm hình tiết tấu âm nhạc.

1.1.3. Biện pháp đọc nhạc

Để đạt được mục tiêu (kiến thức, kỹ năng) phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH cần tạo nên một trình độ nhất định về cảm thụ âm nhạc, đó là hiểu biết và thực hành đọc đúng cao độ và tiết tấu đơn giản. Để đạt được

điều đó, đòi hỏi giảng viên giảng dạy phải có sự đầu tư thời gian để tìm tòi, nghiên cứu nhằm tìm ra biện pháp tối ưu trong quá trình tổ chức hoạt động học tập, phù hợp với đối tượng SV.

SV ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư đa phần hạn chế về cảm thụ âm nhạc, về kỹ năng đọc nhạc, vì vậy cần có biện pháp dạy TĐN để làm thế nào tìm ra các phương pháp dạy và học TĐN hiệu quả nhất, nhằm giúp SV dễ dàng tiếp cận với nội dung học TĐN, TĐN thực sự cuốn hút, hấp dẫn đối với SV, đi vào tiềm thức của SV, giúp SV nắm được vị trí nốt nhạc, hình dung được cao độ, tiết tấu, từ đó đọc được giai điệu tác phẩm âm nhạc.

Từ vấn đề nêu trên, có thể tổng hợp như sau: Biện pháp dạy học là cách thức tổ chức hoạt động dạy học nhằm đạt mục tiêu dạy học đề ra. Biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc là hệ thống cách thức tổ chức hoạt động dạy học tập đọc nhạc của thầy và trò, được tiến hành trong quá trình dạy học nhằm mục tiêu truyền đạt kiến thức và rèn luyện các kỹ năng.

1.1.4. Kỹ năng đọc nhạc

Tập đọc nhạc là một nội dung giảng dạy phương pháp, kỹ năng đọc nhạc cho người học, được các trường sử dụng đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp, hay các ngành học có liên quan đến âm nhạc như ngành Sư phạm Tiểu học, Sư phạm Mầm non.... Kỹ năng đọc nhạc rất quan trọng trong hoạt động âm nhạc, người học có kỹ năng đọc nhạc tốt sẽ thuận lợi trong việc học các nội dung tiếp theo như học hát hay đàn phím....

Rèn kỹ năng đọc nhạc được hiểu là rèn kỹ năng về cao độ, rèn kỹ năng về trường độ (tiết tấu), rèn kỹ năng nhận biết vị trí nốt nhạc, rèn kỹ năng về cường độ, rèn kỹ năng về các loại nhịp, rèn kỹ năng về tính chất các loại nhịp.

Rèn luyện kỹ năng đọc nhạc là một quá trình luyện tập các hành động để thực hiện nhiệm vụ theo một kế hoạch hợp lý, chặt chẽ và được thực hiện lặp lại nhiều lần.

Phương pháp rèn luyện kỹ năng tập đọc nhạc là những hình thức và cách thức thông qua đó giảng viên và sinh viên thực hiện có mục đích nhằm

tổ chức hoạt động rèn luyện kỹ năng đọc nhạc, các định hướng này mang tính linh động phù hợp từng đối tượng cụ thể để giúp SV đọc nốt nhạc trong bài TĐN sao cho đúng cao độ, trường độ, cường độ, sắc thái, tính chất các loại nhịp... của bản nhạc.

1.2. CHƯƠNG TRÌNH HỌC PHẦN ÂM NHẠC VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC Ở TIỂU HỌC

1.2.1. Nội dung chương trình học phần

**** Mô tả tóm tắt học phần***

Học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học thuộc khối kiến thức ngành, học phần gồm 3 tín chỉ (75 giờ), trong đó 1 tín chỉ lý thuyết (15 giờ) và 2 tín chỉ thực hành (60 giờ).

Các nội dung giảng dạy trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học gồm các kiến thức cơ bản về lý thuyết âm nhạc phổ thông; luyện đọc nhạc các giọng trưởng, giọng thứ tự nhiên từ không đến một dấu hoá trong chương trình âm nhạc ở Tiểu học; giới thiệu khái niệm ca hát, một số kỹ thuật ca hát cơ bản và học hát một số bài trong chương trình âm nhạc ở Tiểu học; tìm hiểu và làm quen cây đàn phím điện tử, phương pháp luyện tập, thực hành đàn các bài hát giọng C, F, G; phương pháp dạy học âm nhạc ở trường Tiểu học, cách thiết kế bài học âm nhạc và vận dụng vào việc thực hành dạy học âm nhạc ở tiểu học.

**** Mục tiêu của học phần***

- **Mục tiêu chung:** Sinh viên hiểu được những kiến thức cơ bản về lý thuyết âm nhạc; đọc được giai điệu bài hát từ 0 đến 1 dấu hóa; nắm được kỹ thuật ca hát, thực hành hát được các bài hát tiểu học; nắm được cách sử dụng và đàn được các bài hát ở tiểu học; nắm được phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học và thực hành giảng dạy âm nhạc tiểu học.

- Mục tiêu cụ thể:

+ *Về kiến thức:* Cung cấp cho sinh viên những kiến thức sơ giản về nhạc lý phổ thông để vận dụng vào việc học tập đọc nhạc, học nhạc cụ và học các bài hát tiểu học. Giới thiệu một số phương pháp dạy học âm nhạc cơ bản, chương trình âm nhạc ở trường tiểu học, phương pháp dạy học hát, nghe nhạc,

tập đọc nhạc cách thiết kế bài học âm nhạc và vận dụng vào việc dạy học âm nhạc ở tiểu học.

+ *Về kỹ năng*: Nắm vững những kiến thức sơ giản về nhạc lý phổ thông; Đọc đúng những giai điệu có âm điệu và tiết tấu đơn giản; Đàn và hát đúng những giai điệu bài hát trong Chương trình Âm nhạc ở Tiểu học; Thiết kế nội dung bài giảng, tổ chức dạy học âm nhạc Tiểu học.

- *Về thái độ*: Tích cực sáng tạo và tự giác trong việc học tập môn Âm nhạc; Quan tâm đến thị hiếu thẩm mỹ âm nhạc đúng đắn, lành mạnh, cảm thụ cái hay, cái đẹp trong nghệ thuật âm nhạc và việc dạy học âm nhạc cho học sinh tiểu học

*** Chuẩn đầu ra của học phần**

- Hiểu được những kiến thức cơ bản về lý luận âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc cho học sinh tiểu học

- Vận dụng kiến thức cơ bản về lý luận âm nhạc, phương pháp dạy học âm nhạc vào việc học hát, tập đọc nhạc, nhạc cụ và cách thiết kế, tổ chức các hoạt động âm nhạc cho học sinh tiểu học.

- Đánh giá việc thiết kế, tổ chức dạy học âm nhạc cho học sinh tiểu học.

- Có kỹ năng thuyết trình và làm việc nhóm

- Có ý thức trách nhiệm tích cực trong quá trình học tập và rèn nghề

* **Phân bố thời gian**: Học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học với 3 tín chỉ, 75 giờ (1 tín chỉ lý thuyết và 2 tín chỉ thực hành), trong đó phân môn Tập đọc nhạc 15 giờ (1 giờ lý thuyết và 14 giờ thực hành).

1.2.2. Nội dung dạy Tập đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học

Tập đọc nhạc là phân môn giúp cho SV ngành Giáo dục Tiểu học làm quen và hình thành kiến thức, kỹ năng đọc nhạc sơ giản (đọc cao độ, trường độ, tiết tấu đơn giản) với những phương pháp dạy học đặc thù, giúp cho SV phát triển năng lực hiểu biết, cảm thụ và thể hiện âm nhạc.

Tập đọc nhạc là một nội dung (một chương) có vai trò rất quan trọng vì sau khi học xong nội dung này SV nắm chắc được vị trí nốt nhạc, cảm nhận được độ cao thấp của âm thanh, nắm được các dạng âm hình tiết tấu, đọc được giai

điệu các bài hát từ không đến một dấu hóa, từ đó SV dễ dàng học các phân môn học đàn, học hát.....

*** Đọc các giọng trưởng tự nhiên:**

- SV nhận biết được gam Đô trưởng, Son trưởng, Fa trưởng và các âm rải của gam đô trưởng, Son trưởng, Fa trưởng.

- Đọc được gam Đô trưởng, Son trưởng, Fa trưởng tự nhiên; hợp âm rải, luyện đọc được các quãng của các gam này.

- Đọc được bài tập thực hành gam Đô trưởng, Son trưởng, Fa trưởng tự nhiên với trường độ nốt trắng, nốt đen, nốt móc đơn, móc kép, lệch trái, lệch phải, chùm 4 nốt móc kép, móc giạt và chùm ba.

- Biết gõ đúng nhịp phách các mẫu tiết tấu theo tập thể lớp

- Đọc đúng giai điệu một số bài hát trong chương trình Âm nhạc lớp 1, 2, 3.

- Biết đọc giai điệu và gõ đệm theo nhịp, phách, tiết tấu ở các nhịp 2/4; 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.

*** Đọc giọng thứ tự nhiên:**

- SV nhận biết, đọc được gam La thứ, Mi thứ, Rê thứ tự nhiên, hợp âm rải, luyện đọc được các quãng của các giọng này.

- Đọc được bài tập thực hành gam La thứ, Mi thứ, Rê thứ tự nhiên và hòa âm với trường độ nốt trắng, nốt đen, nốt móc đơn kết hợp dấu chấm dôi và có sử dụng dấu lặng ở các nhịp 2/4; 3/4, 4/4.

- Gõ đúng nhịp phách các mẫu tiết tấu theo tập thể lớp

- Đọc đúng cao độ, tiết tấu một số bài hát trong chương trình Âm nhạc lớp 1, 2, 3.

- Biết đọc giai điệu và gõ phách, gõ nhịp, gõ tiết tấu ở các nhịp 2/4; 3/4, 4/4, 6/8 một số bài hát trong chương trình Âm nhạc lớp 1, 2, 3.

1.2.3. Mục tiêu dạy Tập đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

Tại trường Đại học Hoa Lư, phân môn Tập đọc nhạc là nội dung giảng dạy nằm trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học cho SV ngành GDTH. Để dạy học có chất lượng phân môn TĐN cho SV ngành GDTH trường ĐHHL, người dạy không chỉ có những kỹ năng trong

đọc nhạc tốt mà còn cần phải hiểu biết một cách khái quát về cơ sở lý luận, nắm vững những khái niệm, những phương pháp dạy đọc nhạc, từ đó đưa ra các biện pháp đọc nhạc hiệu quả giúp SV dễ tiếp cận với phân môn học.

*** Mục tiêu chung của việc dạy đọc nhạc cho SV ngành Giáo dục**

Tiểu học: SV hiểu bản chất của đọc nhạc là quá trình khám phá ra giai điệu tiết tấu của bản nhạc, nắm vững tên, vị trí nốt nhạc, có kỹ năng giải mã về cao độ và trường độ của nốt nhạc để đọc đúng giai điệu, tiết tấu, biết đọc bài Tập đọc nhạc kết hợp gõ nhịp, gõ phách, gõ tiết tấu và đánh nhịp. Dạy đọc nhạc cho SV nhằm phát triển tai nghe, cảm thụ về âm thanh, tư duy sáng tạo, ứng dụng vào học các phân môn khác.

Mục tiêu học có ảnh hưởng đến định hướng hoạt động sư phạm và ảnh hưởng đến hứng thú của người học và người dạy. Mặt khác, mục tiêu học góp phần gián tiếp làm sáng tỏ các mục đích của giáo dục và của chương trình trong hoạt động dạy - học. Vai trò quan trọng hàng đầu là mục tiêu phải chỉ rõ các yếu tố kiến thức và kỹ năng mà người học phải thu lượm trong môn học. Chính vì vậy, xác định mục tiêu học là trách nhiệm của người dạy. Khi sinh viên học tập đọc nhạc, giáo viên cần chỉ ra hiệu năng mà sinh viên sẽ phải đạt đến bằng cách trình bày trước kết quả mà sinh viên sẽ hoàn thành. Đó là việc thực hiện các kỹ năng đọc nhạc: đọc đúng cao độ, đúng tiết tấu, đúng tốc độ, đúng sắc thái, tính chất của bài nhạc. Giảng viên phải phân tích, giải thích... để sinh viên nắm vững kỹ năng đọc nhạc, từ đó SV có các phương pháp, biện pháp học tập phù hợp nhằm đạt được kết quả tốt trong nội dung học, đồng thời vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học tốt các phân môn ca hát, đàn phím điện tử, phương pháp dạy học âm nhạc....

1.2.4. Phương pháp dạy Tập đọc nhạc cơ bản

SV ngành Giáo dục Tiểu học hầu như các em năng khiếu âm nhạc rất hạn chế, có những SV không có được cảm nhận về cao độ nên không thể đọc đúng giai điệu, chính vì vậy cần tìm ra phương pháp học phù hợp cho đối tượng này, giúp SV cảm nhận cao độ, trường độ tốt hơn. SV thực hiện theo phương pháp của GV và chăm chỉ học thì sẽ đọc được bài đọc nhạc một cách

chuẩn xác đối với những em có năng khiếu, các em năng khiếu kém sẽ giảm bớt đọc sai, tiếp cận đến đọc đúng hơn.

Phương pháp giảng dạy là một trong những yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến chất lượng đào tạo, là phần cốt lõi của hoạt động dạy học, là cách thức giữ vai trò kim chỉ nam giúp người học tiếp thu một cách tốt nhất, hiệu quả nhất những kiến thức từ người dạy đến người học, phương pháp có phù hợp thì sự truyền tải kiến thức đến người học mới đạt hiệu quả cao.

Tập đọc nhạc là một nội dung học tương đối khó đối với SV ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư, bởi đại đa số SV không có năng khiếu về âm nhạc, chính vì vậy phương pháp là phần cốt lõi của hoạt động dạy học, giúp SV tiếp thu một cách tốt nhất, hiệu quả nhất những kiến thức từ GV đến SV.

*** Phương pháp thuyết trình**

Thuyết trình là phương pháp chủ yếu dùng lời để giải thích, diễn giải những kiến thức mới, những vấn đề mới SV chưa hiểu trong quá trình học tập. Đối với SV ngành GDTH tại trường ĐHHL, phương pháp này được sử dụng nhiều hơn, bởi đây là đối tượng SV không có năng khiếu về âm nhạc và chưa được tiếp cận với âm nhạc nhiều nên kiến thức về âm nhạc còn rất hạn chế vì vậy phương pháp này phải được sử dụng tích cực nhằm tích lũy cho SV khối lượng kiến thức âm nhạc cơ bản và cần thiết phục vụ cho quá trình học tập của những năm kế tiếp.

*** Phương pháp trực quan thính giác**

Phương pháp này gắn liền với đặc thù của nghệ thuật Âm nhạc, nghệ thuật dùng âm thanh tác động tới tai người nghe, phương pháp này có vị trí quan trọng bậc nhất trong giảng dạy âm nhạc, có thể vận dụng vào tất cả các nội dung dạy học âm nhạc. Trong dạy Tập đọc nhạc (xướng âm), khi tiến hành phương pháp này âm thanh phải vang lên bằng tiếng đàn hay giọng hát

*** Phương pháp thị phạm**

Thị phạm (trong dạy học âm nhạc gọi là làm mẫu) là một phương pháp thiên về thực hành, phương pháp thị phạm trong tập đọc nhạc được hiểu là

giảng viên đọc mẫu và SV lắng nghe và bắt chước đọc theo. Phương pháp này trong dạy học rất quan trọng, đòi hỏi sự chính xác cao nhất của giảng viên. Vì thế người dạy cần phải phát huy hết vai trò và khả năng của mình để vận dụng phương pháp đạt được hiệu quả cao nhất tới người học. Đây là phương pháp rất cần thiết và mang tính chủ đạo trong quá trình giảng dạy đọc nhạc.

*** Phương pháp lý thuyết kết hợp với thực hành**

Đây là một phương pháp không thể thiếu trong dạy học âm nhạc, đặc biệt là dạy học TĐN, có thể hiểu đây là sự kết hợp giữa hai phương pháp lý thuyết kết hợp với thực hành. Hai phương pháp này khi kết hợp với nhau một cách linh hoạt và hợp lý sẽ giúp người học có cái nhìn một cách tổng quát hơn về vấn đề mình đang học. Phương pháp lý thuyết kết hợp với thực hành là một trong những phương pháp mang lại hiệu quả cao trong dạy học Âm nhạc nói chung và trong dạy học TĐN âm nói riêng. Đây cũng là một phương pháp được đánh giá là một trong những phương pháp dạy học tích cực.

*** Phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập**

Việc hướng dẫn thực hành luyện tập là phương pháp không thể thiếu trong quá trình dạy học âm nhạc nói chung và dạy học TĐN âm nói riêng. Tự tập luyện không chỉ là một phương pháp mà còn được coi như là mục tiêu là biện pháp nâng cao hiệu quả trong việc dạy học. Phương pháp này mang tính chủ động, đề cao tính tự giác, ý chí tự tập luyện của cá nhân mỗi SV lên hàng đầu.

Những đặc trưng trong dạy và học âm nhạc nói chung và dạy TĐN nói riêng được tập trung vào ba yếu tố có liên quan tới người học, đó là việc tập trung, căn cứ và hướng vào người học.

Trong phương pháp dạy học phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành Giáo dục Tiểu học tại trường Đại học Hoa Lư, phương pháp thuyết trình và thị phạm là những phương pháp cơ bản đã được các giảng viên áp dụng từ những năm trước đây. Phương pháp giảng dạy Lý thuyết kết hợp với thực hành và Hướng dẫn thực hành luyện tập là những phương pháp mới đòi hỏi giảng

viên phải có những nghiên cứu sâu hơn về chuyên ngành này nhằm cập nhật trong thực tế giảng dạy.

*** *Đạy học theo phương pháp mới***

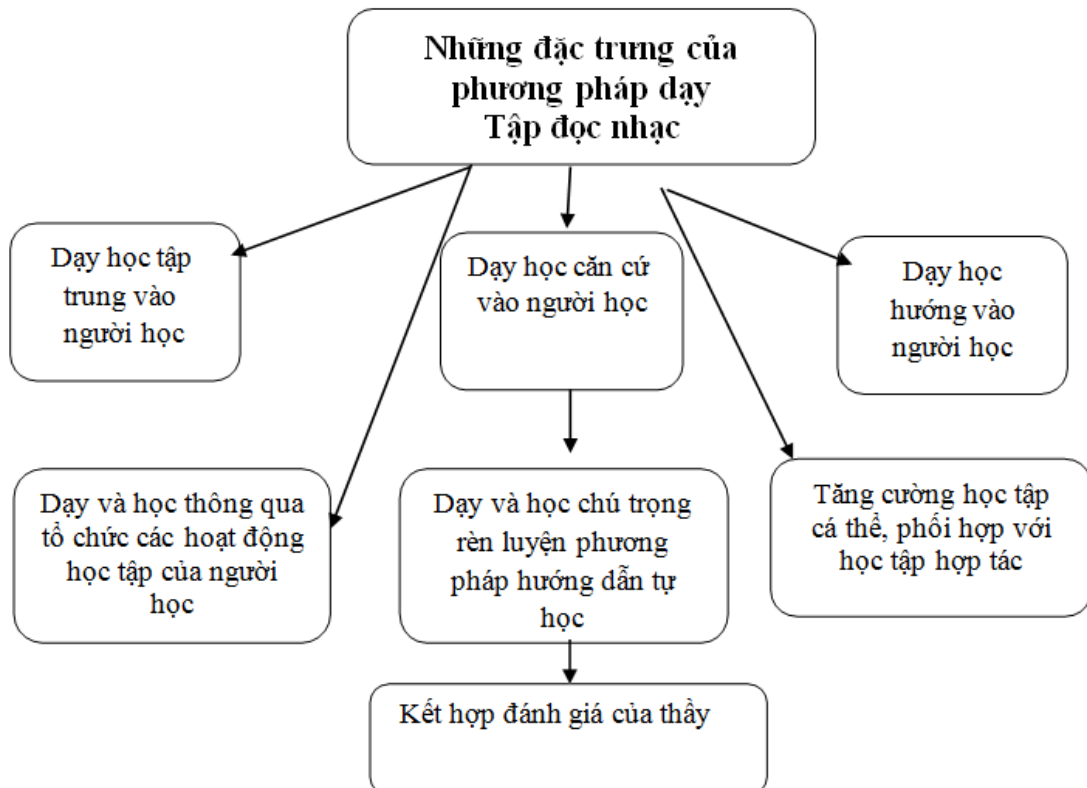
Phương pháp dạy học là những cách thức tác động của người dạy đối với người học trong quá trình dạy học, nhằm truyền đạt những kiến thức, kỹ năng, lý luận, kinh nghiệm đối với môn học, giúp cho người học lĩnh hội đầy đủ về nội dung và bản chất của vấn đề, từ đó áp dụng vào thực tiễn

Đổi mới phương pháp dạy học nhưng vẫn mang tính kế thừa những ưu điểm trong phương pháp dạy học cũ, mang tính nền tảng, kết hợp với phương pháp dạy học mới, nhằm nâng cao hiệu quả việc giảng dạy.

Đối với tập đọc nhạc, trong quá trình giảng dạy, giáo viên phải sử dụng những phương pháp, cách thức hợp lý giúp SV áp dụng lý thuyết âm nhạc phổ thông vào thực hành tập đọc nhạc.

Tập đọc nhạc là phân môn thực hành, có đặc trưng riêng, vì vậy khi GV dạy cần sử dụng các các cách thức dạy học sau:

- Tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác
- Dạy và học chú trọng rèn luyện phương pháp tự học
- Nhận xét đánh giá nội dung thực hiện

1.3. CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN QUÁ TRÌNH DẠY ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ TRÙNG

1.3.1. Yếu tố khách quan

Phân môn Tập đọc nhạc là nội dung học tương đối khó đối với SV ngành Giáo dục Tiểu học, bởi những SV có năng khiếu về âm nhạc rất ít, hầu như không có năng khiếu về âm nhạc nên sự tiếp thu âm nhạc của các em có những phân hạn chế, đặc biệt trong việc cảm nhận về cao độ, tiết tấu sẽ khó, bên cạnh đó SV gặp nhiều khó khăn khi ứng dụng nhạc lí cơ bản vào tập đọc nhạc, xác định vị trí nốt nhạc trên khuông nhạc chưa nhanh, chính vì vậy giảng viên cần tìm ra biện pháp dạy học phù hợp, giúp SV nắm bắt và cảm nhận được để học tốt phân môn Tập đọc nhạc, từ đó tạo đà học tốt các phân môn học tiếp theo.

1.3.2. Yếu tố chủ quan

Đặc thù của phân môn học này rất cần đến năng khiếu, nhưng SV ngành Giáo dục Tiểu học rất ít em có năng khiếu, đây cũng là phần khó khăn nhất định, chính vì vậy GV cần tìm ra biện pháp dạy tập đọc nhạc phù hợp với đối tượng. Tập đọc nhạc là nội dung học không khó đối với người có năng khiếu về âm nhạc nhưng rất khó đối với người không có năng khiếu.

1.4. TẦM QUAN TRỌNG CỦA DẠY HỌC TẬP ĐỌC NHẠC ĐỐI VỚI SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC

1.4.1. Góp phần phát triển năng lực âm nhạc và cảm thụ âm nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học

Tập đọc nhạc là phân môn giúp sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học hình thành kỹ năng đọc nhạc cơ bản, đọc đúng giai điệu tiết tấu của bản nhạc, nâng cao khả năng nghe, ghi nhớ âm thanh, với phương pháp dạy học đặc thù, qua đó góp phần phát triển năng lực hiểu biết, cảm thụ và thể hiện âm nhạc.

Qua việc rèn luyện TĐN hình thành năng lực âm nhạc cho SV, biết nhìn bản nhạc, thành thạo tên nốt nhạc, nâng dần khả năng đọc chính xác trường độ, cao độ của bản nhạc/tác phẩm. Yêu cầu của học TĐN không chỉ là SV đọc đúng cao độ, trường độ mà có thể còn biết đọc sao cho nhạc cảm. Đọc chính

xác cao độ, trường độ đã tạo ra sự cảm thụ của vẻ đẹp trong đó. SV nào khả năng âm nhạc không tốt thì tự em đó cảm nhận được bản thân mình thể hiện một bài hát một bài đọc nhạc không hay hoặc ít nhất là không thể hấp dẫn.

Nếu được rèn luyện TĐN, khả năng cảm thụ âm nhạc của SV cũng được nâng lên. Từ việc biết đọc nhạc, biết nhìn bản nhạc HS sẽ thể hiện tốt hơn những định ghi trên bản nhạc như: ngắt câu, cường độ mạnh - nhẹ, tốc độ nhanh - chậm; thể hiện theo tính chất, sắc thái vui, buồn, trữ tình, êm dịu... của giai điệu một cách tốt hơn là chỉ được học theo cách GV truyền khẩu lại. Ở mức độ đơn giản nhất, các em biết cảm nhận được âm thanh cao hay thấp, ngắn hay dài... Ở mức độ cao hơn, các em cảm nhận được sự chính xác của âm thanh, sự chuyển động hài hòa hay không của tiết tấu. Đó cũng chính là con đường hình thành năng lực cảm thụ âm nhạc. Khi biết đọc nhạc, SV biết hát, đàn chính xác hơn, tốt hơn sẽ giúp các em xác định đúng phần thể hiện tác phẩm của mình.

1.4.2. Giúp sinh viên học tốt các nội dung khác về âm nhạc

Trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc sau khi học xong phân môn TĐN, SV được tiếp cận các phân môn khác như học hát, đàn phím, phương pháp dạy học âm nhạc, vì thế để tiếp thu tốt các phân môn học sau SV cần nắm chắc nội dung học TĐN.

Cụ thể một số lợi ích của việc học TĐN trong trợ giúp các phân môn Âm nhạc khác:

- *TĐN giúp SV có thể hát, đàn chính xác, dễ dàng hơn*: Đối với học hát, mục tiêu đầu tiên là làm sao cho SV hát đúng bài hát, đúng cao độ, trường độ, tiết tấu. Nếu như SV học hát không được học TĐN, thì việc hát đúng giai điệu tiết tấu của bài chủ yếu nhờ vào năng khiếu bẩm sinh. SV được học TĐN, qua việc rèn luyện đọc gam, đọc quãng, cao độ, trường độ, tiết tấu của các bài đọc nhạc mà năng khiếu của SV dần cải thiện hơn, các em biết phân biệt thực hiện nốt đen nốt trắng, thực hiện dấu lặng... như thế nào để rồi áp dụng vào học hát sẽ chuẩn xác hơn. Tương tự như vậy khi học đàn, việc thực hiện các dạng trường độ trong bài đàn sẽ được hỗ trợ tốt hơn rất nhiều nếu HS được học đọc nhạc, đã thực hiện được các dạng trường độ trong đọc nhạc.

- *TĐN giúp SV có thể biết nhìn bản nhạc (thị tấu) bài hát, bài đàn để thực hiện nhanh hơn.* Với đối tượng không chuyên như SV tiểu học chủ yếu được áp dụng cách dạy hát theo lời truyền khẩu. Dạy học hát theo lời truyền khẩu là SV nghe GV hát rồi hát theo, đây là cách dạy thông thường nhất từ xưa đến nay mà người học hát nào cũng có thể học được, hát được theo giai điệu của bài (với điều kiện người dạy hát phải hát đúng). Cách dạy truyền khẩu có tiện lợi là người học không cần nhìn bản nhạc, không cần biết nốt nhạc, biết đọc nhạc cũng có thể hát được bài hát. Tuy nhiên, có nhược điểm là phụ thuộc hoàn toàn vào người dạy, nếu người dạy hát sai thì cũng hát sai theo, không có sự chủ động trong việc nhìn bản nhạc để có những xử lý, làm theo chỉ dẫn của bản nhạc một cách chủ động. Mặt khác, đối với dạy học hát truyền khẩu cho SV nói chung, SV tiểu học nói riêng, nhất cử nhất động GV phải hướng dẫn SV một cách tỉ mỉ, bản nhạc trở nên vô giá trị khi SV không có một chút kiến thức nào về nó. Vì thế, khi SV được học đọc nhạc, cùng với các kiến thức về nhạc lý, ít nhất các em cũng nắm bắt được cao độ có trong bản nhạc, biết nhìn các ký hiệu về trường độ, cao độ, đường tuyến đi của giai điệu cùng với lời ca để nhanh thuộc hơn, thể hiện đúng hơn. Lúc đó, bản nhạc trở nên có ích và có ý nghĩa trong giờ học hát hơn. SV được tiệm cận gần đến hơn với cách hát của những người học nhạc chuyên nghiệp.

- *TĐN giúp SV hiểu rõ hơn các kiến thức nhạc lý.* Nhạc lý là kiến thức cơ bản, quan trọng không thể thiếu trong học các môn âm nhạc. Tuy nhiên, việc học các kiến thức nhạc lý trở nên khó hiểu, khô khan khi chỉ được diễn giải thuần túy lý thuyết. Các quy tắc, quy định của âm nhạc thực chất là được đúc kết từ các tác phẩm âm nhạc, qua thực tiễn phát triển sinh động của việc sáng tác tác phẩm âm nhạc, của các thời đại, trường phái, phong cách. Vì thế, những vấn đề của lý thuyết âm nhạc chỉ được trở nên dễ hiểu, sống động khi được diễn giải, tái hiện thông qua âm nhạc được vang lên. Chẳng hạn như, khi dạy lý thuyết âm nhạc nhịp 2/4 có 2 phách trong 1 ô nhịp, phách thứ nhất mạnh, phách thứ hai nhẹ, nếu cho SV thực hiện ngay trong bài TĐN, gõ phách mạnh nhẹ theo các nét nhạc, câu nhạc thì SV sẽ hiểu rõ hơn.

Có thể nói, TĐN có vai trò quan trọng trong dạy học môn âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc cho SV ngành Giáo dục Tiểu học, TĐN góp phần phát triển năng lực âm nhạc và cảm thụ âm nhạc, giúp SV học các phân môn âm nhạc khác tốt hơn... Xác định được tầm quan trọng của TĐN để có những phương pháp dạy học phù hợp, kích thích được tinh thần học tập của SV, mang lại cho các em niềm hứng thú, yêu thích và chăm chỉ học tập chính là nhiệm vụ của người GV âm nhạc, là đòi hỏi cấp thiết trong bối cảnh đổi mới giáo dục theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực như hiện nay.

Kết luận chương 1

Qua khái niệm ở trên có thể hiểu tập đọc nhạc là đọc tên nốt nhạc theo độ cao thấp, dài ngắn, mạnh nhẹ.....được ghi chép ở trên khuông nhạc.

Mục tiêu đào tạo SV ngành GDTH của trường ĐHHL nhằm đào tạo giáo viên tiểu học có đủ phẩm chất, năng lực để thực hiện hiệu quả chương trình Giáo dục tiểu học. Như vậy, việc đào tạo SV ngành Giáo dục Tiểu học không chỉ nắm vững kiến thức về chuyên môn nghiệp vụ mà còn hướng tới phát triển toàn diện cho SV.

Tập đọc nhạc là một phân môn không thể thiếu trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở Tiểu học. Đây là nội dung vô cùng cần thiết và bắt buộc đối SV ngành GDTH cũng như SV các ngành học có liên quan đến âm nhạc. Tập đọc nhạc giúp người học âm nhạc rèn luyện các kỹ năng như: Có cảm thụ âm nhạc, biết đọc bản nhạc....

Để đạt hiệu quả chất lượng tốt trong dạy học phân môn TĐN cho SV ngành GDTH, đề tài đã cung cấp những kiến thức nền tảng, đồng thời đưa ra các biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV.

Rèn kỹ năng đọc nhạc là một trong những mắt xích quan trọng bậc nhất đầu tiên trong quá trình học âm nhạc. Đối với SV ngành GDTH, việc rèn kỹ năng đọc nhạc hết sức cần thiết, với kỹ năng về đọc nhạc có được, SV có sáng tạo về âm nhạc, biết vận dụng các kiến thức về đọc nhạc đã học để ứng dụng vào học các nội dung như học hát, học đàn, dạy học âm nhạc ở tiểu học. Vì vậy để giúp SV ngành Giáo dục Tiểu học thấy được vai trò quan trọng của phân môn Tập đọc nhạc, đồng thời có hướng học tập phân môn phù hợp, đề tài đã lựa chọn, phân tích các biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc, nhằm phù hợp với khả năng cảm thụ âm nhạc của SV ngành Giáo dục Tiểu học.

Chương 2

THỰC TRẠNG CỦA VIỆC RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

2.1. VÀI NÉT VỀ CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRÌNH ĐỘ ĐẠI HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

2.1.1. Chương trình đào tạo

Chương trình đào tạo ngành GDTH trình độ Đại học trường ĐHHL được ban hành và sử dụng để đào tạo cử nhân Giáo dục Tiểu học từ năm 2016.

CTĐT ngành GDTH trình độ Đại học được xây dựng trên cơ sở chương trình khung giáo dục đại học do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành kèm theo Quyết định số 39/2006/QĐ - BGD&ĐT, ngày 02 tháng 10 năm 2006 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo và các quy định xây dựng chương trình chuyển đổi từ niên chế sang học chế tín chỉ của trường ĐHHL và tham khảo các chương trình cùng ngành của các trường đại học trong và ngoài nước.

CTĐT ngành GDTH (*Ban hành theo quyết định số 462 /QĐ-ĐHHL ngày 13 tháng 10 năm 2020 của Hiệu trưởng Trường ĐHHL*) được thiết kế với 130 tín chỉ bao gồm khối kiến thức giáo dục đại cương và khối kiến thức giáo dục chuyên nghiệp; trong đó, chương trình xây dựng các học phần bắt buộc và học phần tự chọn theo lộ trình hợp lí, khoa học nhằm tạo điều kiện tốt nhất để sinh viên có thể hoàn thành hiệu quả kế hoạch học tập với đầy đủ kiến thức, kĩ năng phục vụ cho công tác giảng dạy sau khi tốt nghiệp. Trường Đại học Hoa Lư có đầy đủ điều kiện về đội ngũ, cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy, nghiên cứu. CTĐT ngành Giáo dục Tiểu học đã và đang nhận được những phản hồi tích cực từ phía người học và đơn vị sử dụng lao động.

2.1.2. Vài nét về các lớp ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư

Đối với SV ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư cũng như các trường có đào tạo ngành này, để có hiểu biết về nghệ thuật âm nhạc là điều không thể thiếu, nó không những góp phần vào việc đào tạo toàn diện cho SV mà còn có ý nghĩa trong tương lai, việc đứng lớp giảng dạy cũng như hoạt động phong trào.

Đối với ngành GDTH, khi thi tuyển đầu vào không có nội dung thi âm nhạc, chính vì vậy năng khiếu và sự tiếp thu âm nhạc của SV rất hạn chế, đặc biệt là cảm nhận về cao độ, tiết tấu, vì vậy học phân môn Tập đọc nhạc là nội dung tương đối khó đối với các SV ngành GDTH.

Tập đọc nhạc là phân môn trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc, đây là học phần bắt buộc đối với SV ngành GDTH, tuy nhiên đây không phải là học phần chuyên ngành nên sự đầu tư về thời gian và trí tuệ vào việc học của SV ngành GDTH còn hạn chế.

*** Lớp D12GDTH (lớp khảo sát)**

- Lớp D12GDTH là một trong các lớp thuộc bộ môn Nghiệp vụ Tiểu học, do Khoa Sư phạm Tiểu học - Mầm non quản lý, lớp có 37 sinh viên, trong đó 4 sinh viên nam và 33 SV nữ.

- Khóa học: 2019 – 2023

- Thời gian giảng dạy học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc cho lớp D12GDTH vào học kì I, năm học 2021 – 2022.

*** Lớp D13GDTH2 (lớp thực nghiệm)**

- Sĩ số: 42 sinh viên, trong đó 3 sinh viên nam và 39 sinh viên nữ

- Khóa học: 2020 – 2024

- Thời gian giảng dạy học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc cho lớp D13GDTH2 vào học kì I, năm học 2022 – 2023.

*** Lớp D13GDTH1 (lớp đối chứng)**

- Sĩ số: 42 sinh viên, trong đó 2 sinh viên nam, 40 sinh viên nữ

- Khóa học: 2020 - 2024

- Thời gian giảng dạy học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc cho lớp D13GDTH1 vào học kì I, năm học 2022 – 2023.

Tổng số SV 2 lớp D13GDTH1,2 là 84 SV được chia đều cho 2 lớp.

Độ tuổi và khả năng cảm thụ âm nhạc của 2 lớp tương đương nhau

Thời gian học phân môn Tập đọc nhạc được diễn ra cùng trong học kỳ I năm học 2022 – 2023.

Đây là điều kiện thuận lợi cho việc thực nghiệm sư phạm, từ đó có cơ sở để kiểm chứng, so sánh kết quả của việc thực hiện biện pháp mới trong rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH.

2.2. TỔ CHỨC KHẢO SÁT

2.2.1. Mục đích khảo sát

Mục đích khảo sát là thu thập thông tin, nắm được thực trạng, những vấn đề bất cập, đồng thời đưa ra những nhận định đánh giá thực trạng và tìm giải pháp khả thi nhằm nâng cao hiệu quả, đáp ứng tốt nhu cầu thực tiễn.

Đối với đề tài, mục đích của việc khảo sát là nắm được thực trạng giảng dạy phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư và khả năng đọc nhạc của SV ngành GDTH, từ đó đề lựa chọn các giải pháp hiệu quả nhằm nâng cao chất lượng dạy và học phân môn TĐN. Cụ thể của việc khảo sát là nắm được thực trạng rèn luyện kỹ năng đọc nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học, từ đó đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư.

2.2.2. Nội dung khảo sát

Các câu hỏi trong nội dung khảo sát được coi là công cụ, phương tiện thường được sử dụng trong nghiên cứu khoa học, với mục đích nhằm thu thập thông tin. Bảng câu hỏi cần có nội dung đầy đủ và logic, là yêu cầu tất yếu để thu thập được thông tin đầy đủ, nắm bắt được bất cập tồn tại từ đó có hướng nghiên cứu chính xác và hiệu quả.

* Nội dung 1: Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học các nội dung khác:

- Phân môn TĐN có vai trò đặc biệt quan trọng, đọc nhạc tốt khi vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc học hát sẽ tiếp cận với giai điệu và tiết tấu bài hát

- Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc học đàn phím điện tử

- Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc thực hành dạy học âm nhạc ở tiểu học.

- Đọc nhạc còn vận dụng vào các kỹ năng khác

* Nội dung 2: Tập đọc nhạc được tiếp cận theo phương pháp nào là hiệu quả?

- Nhận thức của sinh viên về vai trò và cách thức rèn luyện kỹ năng đọc nhạc.

- Khảo sát thực trạng rèn luyện kỹ năng đọc nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư.

- Tìm hiểu mức độ khó khăn của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trong quá trình rèn kỹ năng đọc nhạc.

- Đánh giá mức độ thực hiện kỹ năng đọc nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

2.2.3. Cách thức, thời gian tiến hành khảo sát

* Cách thức khảo sát:

- Đối với giảng viên: Tiến hành đàm thoại, trao đổi ý kiến với giảng viên giảng dạy Âm nhạc tại trường Đại học Hoa Lư về nội dung, phương pháp, cách thức dạy học về phân môn TĐN cho SV ngành GDTH, từ đó cụ thể hóa các nội dung cần khảo sát, xác định được nguyên nhân của thực trạng, từ đó tìm ra biện pháp khả thi, những phương pháp tối ưu giúp cho SV ngành GDTH tiếp cận với phân môn Tập đọc nhạc tốt hơn.

Các bước khảo sát cụ thể như sau:

+ Lập kế hoạch gặp gỡ các giảng viên giảng dạy Âm nhạc tại trường Đại học Hoa Lư.

+ Tìm hiểu về kế hoạch, đề cương bài giảng.

+ Trao đổi với giảng viên giảng dạy âm nhạc về nội dung, phương pháp dạy tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH, từ đó lựa chọn ra phương pháp dạy học tối ưu cho SV ngành GDTH tại trường Đại học Hoa Lư.

- Đối với SV:

- Gửi phiếu khảo sát tới SV lớp D12GDTH, tổng hợp để đưa ra kết quả khảo sát, tìm ra những bất cập, những khó khăn của SV trong việc tiếp cận môn học.

Các bước khảo sát cụ thể như sau: Trao đổi bằng bảng hỏi

Bước 1: Tiến hành khảo sát

+ Lập kế hoạch gặp gỡ, trao đổi về việc rèn kỹ năng đọc nhạc của SV

+ Đánh giá mức độ thực hiện kỹ năng đọc nhạc của sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

Bước 2: Xử lý kết quả khảo sát.

Bước 3: Phân tích thực trạng và tìm ra nguyên nhân ảnh hưởng đến thực trạng.

* Thời gian khảo sát thực trạng tiến hành từ tháng 4/2022 đến tháng 5/2022.

2.3. KẾT QUẢ KHẢO SÁT

2.3.1. Kết quả khảo sát giảng viên

2.3.1.1. Về biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc

Mục đích của việc gặp gỡ trao đổi với giảng viên giảng dạy Âm nhạc tại trường Đại học Hoa Lư để tìm ra các biện pháp nâng cao chất lượng dạy học TĐN cho SV ngành Giáo dục Tiểu học.

Qua việc gặp gỡ trao đổi với các giảng viên giảng dạy âm nhạc tôi thấy rằng, việc tìm ra các biện pháp nâng cao chất lượng dạy tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH là rất cần thiết và cấp bách. Những ý kiến đóng góp của GV cho việc rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH cần được thực hiện theo những biện pháp sau:

* *Rèn luyện kỹ năng về cao độ*: Do SV ngành GDTH trường ĐHHL khả năng âm nhạc rất hạn chế nên quy trình dạy học phải diễn ra tuần tự, chi tiết, từng bước vững chắc. Để SV nắm vững cao độ, đọc không bị chênh phô, việc rèn kỹ năng đọc cao độ phải tiến hành từng bước như sau: đọc gam, đọc các quãng, đọc hợp rải T-S-D.

Để SV đọc cao độ bài tập ứng dụng đúng, trước tiên GV phải hướng dẫn sinh viên đọc gam sao cho thật chính xác độ cao thấp. Đọc gam có thể theo nhiều cách áp dụng cho cả giọng trưởng và giọng thứ, tích hợp thay đổi trường độ các âm trong gam để rèn tiết tấu, đọc các quãng trong gam, việc rèn luyện này cần phải thực hiện nhiều lần.

* *Rèn luyện kỹ năng đọc (gõ) trường độ (tiết tấu)*

Trước khi hướng dẫn SV rèn kỹ năng đọc tiết tấu GV cần hướng dẫn SV hiểu được tiết tấu cơ bản: Tiết tấu cơ bản được hình thành từ trường độ cơ bản như nốt tròn, nốt trắng, nốt đen, nốt móc đơn, nốt móc kép

Để SV thực hành tốt phần tiết tấu của bài TĐN, việc luyện đọc riêng tiết tấu là rất cần thiết, giúp cho SV tăng khả năng phản xạ với các âm hình tiết tấu khác nhau, từ đó giúp SV hình thành kỹ năng đọc kết hợp cao độ với

tiết tấu. Sau khi SV đã nắm tương đối chắc cả về cao độ và tiết tấu mới phối hợp đọc toàn bài.

Luyện tập tiết tấu được thực hiện nhiều cách khác nhau như: Gõ tiết tấu (vỗ tay), dùng số đếm, đọc tên nốt nhạc theo trường độ,

** Rèn luyện kỹ năng đọc toàn bài, gồm các bước:*

- + Xác định giọng
- + Đọc gam
- + Đọc các hợp âm T-S-D
- + Đọc (gõ) những chỗ tiết tấu khó
- + Đọc từng câu kết hợp cao độ với tiết tấu.
- + Đọc toàn bài

2.3.1.2. Về kế hoạch bài học

- Lựa chọn các phương pháp rèn kỹ năng đọc nhạc, các phương pháp chủ đạo như:

- + Phương pháp thuyết trình
- + Phương pháp trực quan thính giác
- + Phương pháp thực hành luyện tập

- Bổ sung nội dung rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH: Với giai điệu bài đọc mới giúp SV tránh đọc theo kiểu đọc thuộc lòng.

2.3.2. Kết quả khảo sát sinh viên

2.3.2.1. Tự đánh giá của sinh viên về việc rèn kỹ năng đọc nhạc

Để nắm được tình hình học tập, kết quả học tập phân môn Tập đọc nhạc của SV ngành GDTH trường ĐHHL được tiến hành khảo sát tại lớp D12GDTH, lớp có sĩ số 37 sinh viên, đây là lớp đã học xong phân môn TĐN, hình thức điều tra bằng cách gặp gỡ trao đổi và dùng phiếu điều tra, kết quả điều tra được cụ thể như sau:

** Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học các nội dung khác (Phụ lục 4, bảng 1)*

- Tầm quan trọng của phân môn Tập đọc nhạc

Trong đó 10 SV lựa chọn TĐN có vai trò rất quan trọng chiếm 27%, 14 SV chọn mức quan trọng chiếm 38%, 12 SV chọn bình thường chiếm 32%,

01 SV chọn không quan trọng chiếm 2.7%.

- Vận dụng vào việc học hát ở mức rất quan trọng 12 SV chiếm 32%, ở mức độ quan trọng 18 SV 49%, ở mức độ bình thường 6 SV chiếm 16%, ở mức độ không vận dụng được 1 SV chiếm 2,7%.

- Mức độ vận dụng vào việc học đàn ở mức rất quan trọng 13 SV chiếm 35%, mức độ quan trọng 17 SV chiếm 46%, trong đó ở mức độ bình thường 6 SV chiếm 16% và 1 SV ở mức độ không quan trọng chiếm 2,7%.

- Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc thực hành dạy học âm nhạc ở tiểu học ở mức quan trọng 12 SV chiếm 32%, mức độ quan trọng 20 SV chiếm 54%, trong đó 5 SV chọn ở mức độ bình thường chiếm 14%, ở mức độ không quan trọng không có SV chọn.

Qua việc khảo sát và tổng hợp kết quả cho thấy, nhìn chung SV đã thấy được tầm quan trọng của việc vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học hát, học đàn, thực hành dạy học âm nhạc, tuy nhiên trong đó cũng còn một số SV chưa thấy được tầm quan trọng cũng như ứng dụng TĐN vào học các phân môn khác trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc, như vậy cần phải có biện pháp giúp cho SV ngành GDTH ở khóa học sau thấy được vai trò của việc rèn kỹ năng đọc nhạc, từ đó quan tâm đến nội dung TĐN nhiều hơn.

** SV đánh giá về phương pháp hiệu quả tiếp cận với Tập đọc nhạc (Phụ lục 4, bảng 2)*

- Phương pháp thuyết trình: Ở mức độ rất hiệu quả 13 SV chiếm 35%, hiệu quả 13 SV chiếm 35%, bình thường 11 SV chiếm 30%, không hiệu quả không có SV chọn.

- Phương pháp thực hành luyện tập: Ở mức độ rất hiệu quả 22 SV chiếm 59%, hiệu quả 15 SV chiếm 41%, mức độ bình thường, không hiệu quả không có SV chọn.

- Phương pháp mới: Ở mức độ rất hiệu quả 15 SV chiếm 41%, hiệu quả 12 SV chiếm 32%, bình thường 8 SV chiếm 22%, mức độ không hiệu quả không có SV chọn.

Từ kết quả khảo sát trên cho thấy mỗi phương pháp đều có hiệu quả tốt, trong đó phương pháp thực hành luyện tập ở mức độ rất hiệu quả và hiệu quả chiếm nhiều hơn cả, như vậy khi rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH cần sử dụng phương pháp này nhiều hơn.

** Mức độ SV rèn luyện đọc nhạc trước khi lên lớp (Phụ lục 4, bảng 3)*

- SV thường xuyên luyện tập cao độ tại nhà trước khi lên lớp, ở mức độ nhiều 3 SV chiếm 8%, mức độ thường xuyên 15 SV chiếm 41%, ít khi 14 SV chiếm 38%, không bao giờ 5 SV chiếm 14%.

- SV thường xuyên luyện tập tiết tấu tại nhà ở mức độ nhiều 1 SV chiếm 2.7%, ở mức độ thường xuyên 16 SV chiếm 43%, ở mức độ ít 13 SV chiếm 35%, mức độ không bao giờ 7 SV chiếm 19%.

- Thường xuyên luyện tập đọc các bài Tập đọc nhạc tại nhà ở mức độ nhiều 1 SV chiếm 2.7%, mức độ thường xuyên 19 SV chiếm 51%, mức độ ít 13 SV chiếm 35%, mức độ không bao giờ 4 SV chiếm 15%.

- SV thường xuyên vẽ bài mới tại nhà chỉ có ở mức độ nhiều 2 SV chiếm 5.4%, ở mức độ thường xuyên 19 SV chiếm 51%, mức độ ít 12 SV chiếm 32%, 4 SV chiếm 15%.

- SV thường xuyên đọc tài liệu liên quan trước khi lên lớp học Tập đọc nhạc ở mức độ nhiều 2 SV chiếm 5.4%, thường xuyên 12 SV chiếm 32%, mức độ ít 11 SV chiếm 30%, không bao giờ 2 SV chiếm 5.4%.

Qua việc khảo sát và thông kê cho thấy số SV rèn các kỹ năng đọc nhạc trước khi lên lớp tương đối ít, trong đó có một số SV không rèn luyện kỹ năng đọc nhạc trước khi lên lớp. Như vậy để nâng cao chất lượng rèn kỹ năng đọc nhạc, SV cần thực hiện rèn kỹ năng đọc nhạc trước khi lên lớp, GV cần biên soạn nội dung bài rèn kỹ năng về nhà cho SV.

** Những nguyên nhân ảnh hưởng đến kết quả rèn luyện kỹ năng đọc nhạc (Phụ lục 4, bảng 4)*

- Do phương pháp của thầy: Ở mức độ nhiều 15 SV chiếm 40%, ít 6 SV chiếm 16%, không 16 SV chiếm 43%.

- Do cách tổ chức, điều kiện, phương tiện: Ở mức độ nhiều 19 SV chiếm 51%, ít 8 SV chiếm 22%, không 10 SV chiếm 27%,
- Do thời gian dành cho phân môn Tập đọc nhạc: Ở mức độ nhiều 21 SV chiếm 57%, ít 8 SV chiếm 22%, không 8 SV chiếm 22%.
- Do nội dung bài Tập đọc nhạc: Ở mức độ nhiều 19 SV chiếm 51%, ít 10 SV chiếm 27%, không 8 SV chiếm 22%.
- Do cách đánh giá của thầy cô: nhiều 13 SV chiếm 35%, ít 11 SV chiếm 30%, không 13 SV chiếm 35%,
- Do tự giác tập luyện của từng sinh viên: nhiều 23 SV chiếm 62%, ít 8 SV chiếm 22%, không 6 SV chiếm 16%,
- Do rụt rè, nhút nhát không chịu học hỏi: nhiều 24 SV chiếm 65%, ít 7 SV chiếm 19%, không 6 SV chiếm 16%,
- Do năng khiếu bẩm sinh: nhiều 21 SV chiếm 56%, ít 8 SV chiếm 22%, không 8 SV chiếm 22%.

** Kết quả đạt được sau thời gian rèn luyện kỹ năng đọc nhạc (Phụ lục 4, bảng 5)*

- Có kỹ năng đọc cao độ: Mức độ rất tốt có 7 SV chiếm 19%, mức tốt có 15 SV chiếm 41%, mức độ khá 4 SV chiếm 11%, mức độ trung bình 11 SV chiếm 30%.
- Có kỹ năng gõ tiết tấu: Mức độ rất tốt có 9 SV chiếm 24%, mức độ tốt 13 SV chiếm 35%, mức độ tốt 6 SV chiếm 16%, mức độ trung bình 9 SV chiếm 24%.
- Có kỹ năng vỡ bài mới: Mức độ rất tốt có 5 SV chiếm 14%, mức độ tốt 18 SV chiếm 49%, mức độ khá 4 SV chiếm 11%, mức độ trung bình 10 SV chiếm 27%.

** Phương pháp giảng dạy của giảng viên (Phụ lục 4, bảng 6)*

- Phương pháp giảng dạy rèn luyện cao độ của giảng viên: Mức độ rất hiệu quả 13 SV chiếm 35%, ở mức độ hiệu quả 17 SV chiếm 46%, mức độ bình thường 7 SV chiếm 20%.

- Phương pháp giảng dạy rèn luyện tiết tấu của giảng viên: Mức độ rất hiệu quả 13 SV chiếm 35%, mức độ hiệu quả 17 SV chiếm 46%, mức độ bình thường 7 SV chiếm 20%.

- Phương pháp giảng dạy rèn luyện đọc hoàn chỉnh bài tập đọc nhạc của giảng viên: Ở mức độ rất hiệu quả 15 SV chiếm 40%, mức độ hiệu quả 15 SV chiếm 40%, mức độ trung bình 7 SV chiếm 20%.

2.3.2.2. Phương thức đánh giá học phần và kết quả học phần môn TĐN của SV ngành GDTH

* Học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học được đánh giá theo các nội dung và tiêu chí sau:

SV làm đầy đủ các bài kiểm tra thường xuyên, thực hành, kiểm tra giữa học phần và bài thi kết thúc học phần.

Thành phần đánh giá	Bài đánh giá	Phương pháp đánh giá	Rubric (đánh dấu X nếu có)	Hệ số	Chuẩn đầu ra học phần
A1. Đánh giá quá trình	A1.1. Điểm chuyên cần	Đánh giá chuyên cần (Attendance Check)		1	
	A1.2. Bài kiểm tra thường xuyên	Kiểm tra viết (Written Exam)			CLO 1
	A1.3. Bài thực hành 1				
	A1.4. Bài thực hành 2	- Đánh giá thực hành (Project attendance)			CLO 2,3,4,5
	A1.5. Bài thực hành 3				
	A1.6. Bài thực hành 4				
	A1.7. Bài thực hành 5				

	A1.8. Bài thực hành 6				
	A1.9. Bài thực hành 7				
	A1.10. Bài thực hành 8				
A2. Đánh giá giữa kỳ	Bài kiểm tra giữa kỳ	- Đánh giá thực hành (Project attendance)		2	CLO 2,3,4
A3. Đánh giá cuối kỳ	Bài thi kết thúc học phần	- Đánh giá vấn đáp (Oral Exam)		5	CLO 1,2,3,4, 5

** Kết quả học phân môn TĐN của SV lớp D12TH*

Sau khi khảo sát, tổng hợp, kết quả đánh giá khả năng học TĐN của SV lớp D12GDTH có được kết quả cụ thể như sau:

Bảng thống kê kết quả học tập (tính = %)

Giỏi	Khá	Trung bình	Yếu
32%	38%	30%	0%

Qua số liệu thống kê trên, chúng ta thấy rằng tỷ lệ các em có kết quả học tập giỏi và khá tương đối cao, điều đáng mừng là số SV có kết quả yếu không có, tuy vậy vẫn còn 30% SV có kết quả trung bình. Như vậy, trong những năm tiếp theo việc tìm ra các biện pháp nâng cao chất lượng dạy và học là vấn đề cấp bách, nhằm đưa tỷ lệ SV học giỏi lên cao hơn nữa, giảm tỷ lệ SV trung bình.

2.3.3. Thực trạng rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học.

2.3.3.1. *Khả năng tiếp thu của sinh viên*

SV ngành GDTH trường ĐHHL chưa được làm quen với tập đọc nhạc nhiều, các em chỉ được làm quen với kiến thức âm nhạc sơ giản ở trường phổ thông, hơn nữa các em không có năng khiếu về âm nhạc, chính vì vậy nên khả năng tiếp thu âm nhạc của các em có phần hạn chế, đặc biệt trong những cảm nhận về cao độ, trường độ.....

Hơn nữa nhiều SV còn coi học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc là môn học phụ nên việc quan tâm đến các nội dung trong học phần không nhiều, việc đầu tư về thời gian, trí tuệ vào môn học còn rất hạn chế.

Trong đó một số SV có chút năng khiếu về âm nhạc nên việc rèn kỹ năng đọc nhạc có phần thuận lợi, các em đã phát huy khả năng cảm thụ âm nhạc, cảm nhận về cao độ, tiết tấu tương đối tốt.

2.3.3.2. Nhận thức của sinh viên về vai trò và cách thức rèn luyện kỹ năng đọc nhạc.

Qua việc khảo sát về vai trò, cách thức rèn kỹ năng đọc nhạc, tôi đã tiến hành khảo sát SV lớp D12GDTH (sĩ số lớp 37 SV), đây là những SV đã được học học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học vào học kỳ I năm học 2021 - 2022. Nội dung câu hỏi một số câu hỏi. (Bảng Phụ lục 1).

Qua kết quả điều tra cho thấy vẫn có SV coi phân môn Tập đọc nhạc không quan trọng (2,7%), ở mức độ bình thường (32%) vì các em nghĩ chỉ cần đàn hát tốt là được, còn lại đa số thấy quan trọng và rất quan trọng, hơn nữa ra trường không phải đứng lớp giảng dạy.

Việc SV vận dụng TĐN vào học hát ở mức độ không quan trọng (2,7%) thấy rằng vẫn có SV không nhận ra được vai trò của TĐN, không thấy được giá trị của việc ứng dụng TĐN và học hát

Những phương pháp giảng dạy của giảng viên ở mức độ chưa phù hợp chiếm 20%

Rèn kỹ năng đọc nhạc tiếp cận theo phương pháp nào là hiệu quả (thuyết trình, thực hành luyện tập, học theo phương pháp mới), phương pháp thực hành luyện tập được SV lựa chọn cao nhất (59%)

Chỉ một số ít sinh viên đọc tài liệu (tập đọc nhạc) trước khi lên lớp (5,4%). Còn lại hầu hết đôi khi mới đọc giáo trình trước khi lên lớp (30%)

Số sinh viên thường xuyên luyện tập (8%), luyện tập ít (38%), không bao giờ luyện tập chiếm thiểu số, như vậy là việc SV tự học, tự nghiên cứu là rất ít, chưa dành thời gian cho học TĐN nhiều.

Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học các nội dung khác:

SV đã ứng dụng được kiến thức của tập đọc nhạc vào học các phân môn khác, tuy nhiên ở mức chưa được cao.

2.4. THỰC TRẠNG KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CỦA SV NGÀNH GDTH TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

*** Khả năng tiếp thu của sinh viên**

- SV ngành GDTH đa phần năng khiếu về âm nhạc hạn chế, nên việc rèn kỹ năng đọc nhạc tương đối khó, đặc biệt là việc cảm nhận về cao độ, tiết tấu âm thanh.

- SV coi học phần âm nhạc là “môn phụ” sau này không phải đứng lớp giảng dạy nên nên việc đầu tư thời gian và trí tuệ vào môn học không nhiều.

- SV không thấy được vai trò cũng như tầm ảnh hưởng của TĐN với các phân môn học khác.

Chính vì vậy đây là một trong các yếu tố ảnh hưởng lớn nhất đến chất lượng dạy và học.

*** Phương pháp dạy học của giảng viên**

Phương pháp dạy Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH chưa được phù hợp, cần có sự sáng tạo trong giảng dạy, tìm tòi nâng cao chất lượng dạy học. Phương pháp dạy học của GV chưa áp dụng được những phương pháp dạy học mới, chưa gây được hứng thú cho người học. Đặc biệt trong dạy học TĐN cho SV ngành GDTH, GV chưa có biện pháp phù hợp nhất trong việc rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV.

*** Nội dung bài học**

Nội dung bài đọc cũng là một yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng rèn kỹ năng đọc nhạc của SV ngành GDTH.

- Các bài tập đọc nhạc chưa được sắp xếp thứ tự khoa học (từ dễ đến khó)

- Các bài đọc chưa phong phú về tiết tấu

- Bài đọc chủ yếu được lựa chọn trong chương trình hát nhạc ở trường tiểu học, giai điệu quen nên SV học chỉ mang tính học thuộc lòng mà chưa thật sự cảm nhận được cao độ các quãng trong giai điệu.

2.5. ĐỀ XUẤT MỘT SỐ BIỆN PHÁP RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC.

Biện pháp có thể hiểu là cách thức giải quyết một vấn đề cụ thể để đạt được mục tiêu đã đề ra. Đối với SV ngành GDTH như đã nói ở trên đại đa số các em không có năng khiếu, chính vì vậy kết quả học tập học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học nói chung và phân môn TĐN nói riêng chưa được cao, vì vậy việc tìm ra các biện pháp dạy học hiệu quả là hết sức cần thiết.

Để giờ học TĐN đạt được mục tiêu đề ra, GV cần lựa chọn một số phương pháp phù hợp với phân môn, phù hợp với khả năng của SV, lựa chọn nội dung bài học khoa học. Quá trình dạy phối hợp một cách hợp lý các phương pháp đó trong từng tiết dạy, để phù hợp với khả năng tiếp thu của SV.

2.5.1. Phương pháp vấn đáp

Đây là phương pháp được sử dụng khi bắt đầu học bài TĐN, phương pháp này nhằm củng cố kiến thức nhạc lý cho SV, GV lựa chọn các câu hỏi phù hợp, liên quan đến bài TĐN, những câu hỏi gợi mở để SV tìm hiểu bài TĐN.

Nội dung các câu hỏi có thể như sau:

- Bài TĐN này viết ở nhịp gì? Mỗi nhịp có bao nhiêu phách?
- Hiểu thế nào về ô nhịp đầu tiên? Gọi là ô nhịp gì?
- Giai điệu sử dụng những nốt gì? Thuộc quãng tám nào?
- Tiết tấu bài sử dụng những nốt có trường độ nào ?
- Trong bài sử dụng các kí hiệu âm nhạc nào? Ý nghĩa của nó là gì?

Như vậy qua phương pháp đặt câu hỏi như trên, GV giúp SV củng cố lại kiến thức âm nhạc, từ đó vận dụng những kiến thức lý thuyết vào đọc nhạc, đồng thời tạo cho SV tính tích cực tham gia vào bài học, chủ động trong giờ học.

2.5.2. Phương pháp rèn kỹ năng đọc cao độ

Phương pháp rèn kỹ năng đọc cao độ với mục đích phát triển tai nghe âm nhạc cho SV, giúp SV làm quen và phân biệt được độ cao, thấp của âm thanh, làm chủ được cao độ của âm thanh.

Các bước tiến hành dạy TĐN được thực hiện trình tự như sau:

- củng cố kiến thức nhạc lí:

+ Luyện đọc gam (thang âm): Gam là hệ thống gồm 7 âm tự nhiên được sắp xếp liên bậc trong một quãng 8 (từ âm chủ đến âm chủ tiếp theo).

Luyện đọc gam là bước đầu tiên trong dạy tập đọc nhạc (xướng âm), đây là nội dung cần phải dành nhiều thời gian, với nhiều cách luyện tập và được lặp đi lặp lại nhiều lần.

+ Đọc hợp âm rải T-S-D

+ Đọc các quãng trong phạm vi quãng tám

2.5.3. Phương pháp rèn luyện kỹ năng đọc tiết tấu

Phương pháp rèn kỹ năng đọc tiết tấu là phát triển tai nghe âm nhạc cho SV, giúp SV làm quen và phân biệt được độ dài, ngắn, nhanh, chậm của âm thanh...

Kỹ năng đọc tiết tấu cần tập trung vào luyện gõ phách và luyện đọc tiết tấu. Phách là đơn vị thời gian chia đều trong mỗi bài nhạc, tiết tấu là sự thể hiện độ dài của các âm thanh, GV cần có hình ảnh minh họa, hướng dẫn cho SV hiểu một phách chia làm hai nửa bằng nhau. Nửa đầu ứng với thời gian tay ta vỗ xuống một điểm nhất định, còn nửa sau tương ứng với tay ta nhấc lên tới vị trí ban đầu.

2.5.4. Hướng dẫn bài tập về nhà

Để cho SV thực hiện được việc tự học tập đọc nhạc ở nhà có hiệu quả, GV cần phải có phương pháp hướng dẫn khoa học, phù hợp với khả năng của SV

- Đọc lại bài đã học trên lớp:

+ SV đọc lại bài TĐN đã được hướng dẫn trên lớp đồng thời kết hợp gõ đệm theo phách thuần thục.

+ Đọc đúng cao độ, trường độ, tiết tấu và sử lý đúng các kí hiệu có trong bài

- Tìm hiểu bài mới: Đề SV đọc tốt bài TĐN ở buổi học tiếp theo thì việc SV

cần tìm hiểu bài trước khi đến lớp

+ Yêu cầu SV nhận biết tên nốt nhạc, các ký hiệu có trong bài

+ SV đọc gam, đọc các quãng trong gam, đọc hợp âm rải TSD

2.5.5. Bổ sung một số bài TĐN (phụ lục 3)

Mục đích của việc bổ sung bài đọc là lựa chọn các bài có giai điệu tiết tấu mà SV chưa được nghe, chưa thuộc, tạo cho SV có hứng thú khám phá ra giai điệu, tiết tấu mới, từ đó SV có thể tự đọc được những bài nhạc mới, đồng thời tránh đọc nhạc theo kiểu thuộc lòng.

Việc bổ sung các bài luyện đọc cao độ, luyện đọc (gõ) tiết tấu, các bài ứng dụng thực hành cần phải được lựa chọn chặt chẽ, phù hợp với trình độ tiếp thu của SV ngành GDTH, từ đó dần quy chuẩn hóa việc soạn kế hoạch dạy học.

Như vậy bổ sung các bài đọc nhạc vào nội dung dạy Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH mang tính cấp thiết, trong đó bổ sung các bài luyện đọc cao độ, luyện đọc (gõ) tiết tấu, các bài ứng dụng thực hành, với mục đích giúp SV sau khi học xong phân môn Tập đọc nhạc không chỉ đọc được giai điệu tiết tấu các bài hát, bản nhạc trong chương trình dạy học âm nhạc ở trường tiểu học, mà có thể đọc được giai điệu, tiết tấu các bài nhạc ngoài chương trình. Hơn nữa rèn cho SV thực sự cảm nhận được cao độ, nắm chắc tiết tấu chứ không chỉ là học thuộc.

*** Bổ sung bài luyện đọc cao độ:**

Bài đọc 1: Đọc giai điệu với âm vực hẹp, tiết tấu đơn giản (nốt trắng, đen)

Bài đọc 2:

Bài đọc 3: Làm quen với dấu lặng đen

Bài đọc 4: Nhanh vui

Hơi nhanh - Trong sáng

Kết luận chương 2

Qua việc khảo sát thấy được những khó khăn, hạn chế của SV ngành GDTH, đa phần SV năng khiếu về âm nhạc không tốt nên việc rèn kỹ năng đọc nhạc đối với các em tương đối khó, cùng với phương pháp giảng dạy, nội dung giảng dạy chưa được phù hợp, vì vậy cần đi sâu vào phân tích, từ đó lựa chọn một số biện pháp nhằm cải thiện và nâng cao chất lượng dạy và học phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH là vấn đề cấp bách.

Biện pháp cụ thể là những nội dung dạy học đổi mới, phong phú phù hợp với SV ngành GDTH, cùng với đó là các phương pháp được ứng dụng theo nhiều hình thức khác nhau như phát huy tính tự học, học theo nhóm, giảng theo lối thuyết trình, làm mẫu, theo phương pháp tích hợp... Đây là những phương pháp truyền thống và mới kết hợp nhằm giúp cho thầy trò không cảm thấy xa lạ mà vẫn tiếp thu một cách hiệu quả nhất.

Phương pháp giảng dạy là một trong những yếu tố quan trọng nhất, phương pháp là phần cốt lõi của hoạt động dạy học, là cách thức giữ vai trò dẫn đường, giúp SV tiếp thu một cách tốt nhất, sự truyền tải hiệu quả nhất từ người dạy đến người học, nó ảnh hưởng trực tiếp tới chất lượng đào tạo.

Từ thực trạng dạy học phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH tại trường ĐHHL, tôi nhận thấy việc dạy học còn không ít những bất cập, hạn chế, phương pháp cần đổi mới phát huy tích cực học và tự học của SV. Về phía SV chưa xác định được nhiệm vụ học tập và chưa chăm chỉ, năng lực tự học, tự sáng tạo chưa cao.

Để nhằm nâng cao chất lượng dạy và học phân môn Tập đọc nhạc trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc, cần có biện pháp dạy học phù hợp với khả năng của SV ngành GDTH, nội dung bài học được sắp xếp từ dễ đến khó vừa sức với SV ngành GDTH, lựa chọn phương pháp dạy hiệu quả.

Chương 3

THỰC NGHIỆM MỘT SỐ BIỆN PHÁP RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

3.1. XÂY DỰNG CÁC BIỆN PHÁP THỰC NGHIỆM RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

3.1.1. Cơ sở khoa học xây dựng một số biện pháp rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học ở trường Đại học Hoa Lư

3.1.1.1. Cơ sở lý luận

Đối với SV ngành GDTH, việc có được những hiểu biết về âm nhạc là điều bắt buộc, nó góp phần vào hành trang toàn diện cho mỗi SV. Học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học là một trong những học phần bắt buộc trong chương trình đào tạo giáo viên tiểu học.

Tập đọc nhạc (xướng âm) là quá trình giúp cho người học rèn luyện khả năng nghe nhạc, xác định được độ cao thấp của âm thanh, từ đó đọc đúng cao độ và tiết tấu của bản nhạc. Tập đọc nhạc tốt sẽ tự đọc (hát) bản nhạc mà không cần trợ giúp của nhạc cụ.

Đối với SV ngành GDTH thì kỹ năng đọc nhạc hết sức quan trọng, vận dụng vào học hát, học đàn, phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học.

Đây là nội dung học khó đối với SV ngành GDTH bởi đa số các em không có năng khiếu về âm nhạc, chưa được tiếp xúc nhiều với âm nhạc.

Vì vậy để có được chất lượng của việc dạy và học tốt, giảng viên xây dựng biện pháp dạy học phù hợp với ngành đào tạo, trang bị cho SV những kiến thức cơ bản về đọc nhạc, đối với SV cần có thái độ học tập nghiêm túc, tích cực rèn luyện theo nội dung hướng dẫn của GV.

3.1.1.2. Cơ sở thực tiễn

Từ kết quả điều tra thực trạng về kỹ năng đọc nhạc của SV lớp D12TH và D13TH trường Đại học Hoa Lư thấy rằng đa số SV gặp khó khăn như không có năng khiếu về âm nhạc, chưa được tiếp xúc nhiều với âm nhạc...Do

vậy có ảnh hưởng lớn đến kết quả học tập, chất lượng đào tạo của Nhà trường, vì vậy cần phải có biện pháp dạy học âm nhạc nói chung, dạy TĐN nói riêng để nâng cao chất lượng việc dạy và học cho SV ngành GDTH.

Từ thực tế giảng dạy TĐN cho SV ngành GDTH tôi thấy rằng, việc tìm ra các biện pháp dạy học phù hợp để nâng cao hiệu quả rèn kỹ năng đọc nhạc là rất cần thiết.

Trong phạm vi nghiên cứu của đề tài, tôi xin đề xuất một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH.

3.1.2. Xây dựng một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học trường Đại học Hoa Lu

3.1.2.1. Mục đích của việc xây dựng biện pháp thực nghiệm rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH trường Đại học Hoa lu

Nâng cao chất lượng dạy học là trách nhiệm của mỗi giảng viên, mỗi giảng viên cần có nhận thức về chính bản thân mình, nhìn ra những mặt mạnh để tiếp tục phát huy, đồng thời nhận ra những mặt còn hạn chế, những khó khăn trong giảng dạy, từ đó học hỏi và điều chỉnh giảng dạy cho phù hợp, hiệu quả.

Giảng dạy âm nhạc cho người học không có năng khiếu là tương đối khó, nhất là nội dung Tập đọc nhạc/xướng âm. Đối với SV ngành GDTH các em đa phần rất hạn chế về cảm thụ âm nhạc, chính vì vậy cần phải xây dựng biện pháp nhằm giúp SV dễ tiếp cận nhất với nội dung học.

Xây dựng biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc hiệu quả là xây dựng phương pháp rèn kỹ năng đọc nhạc phù hợp với đối tượng người học, giúp đối tượng người học dễ tiếp cận nhất. Đọc nhạc được hiểu gồm hai nội dung là đọc cao độ và tiết tấu, để SV ngành GDTH trường ĐHHL dễ dàng tiếp cận cần có biện pháp nhằm đa dạng hóa phương pháp giảng dạy của GV, giúp SV đọc được bản nhạc mà không cần sự trợ giúp của bất cứ nhạc cụ nào.

3.1.2.2. Xây dựng biện pháp rèn kỹ năng đọc cao độ (giai điệu).

SV ngành GDTH trường ĐHHL cũng như SV ngành GDTH tại các trường có đào tạo giáo viên ngành GDTH nhìn chung khả năng âm nhạc khi

vào trường học rất hạn chế, đại đa số các em không có năng khiếu, vì vậy với đối tượng SV này cần phải lựa chọn các phương pháp phù hợp và quy trình dạy học cần phải diễn ra tuần tự, chi tiết, từng bước vững chắc.

Đọc cao độ được hiểu rõ hơn là sau khi học người học có thể tự giải mã và khám phá được giai điệu của bài hát, bài nhạc trên bản nhạc.

Để SV có kỹ năng về cao độ (đọc đúng độ cao thấp của âm thanh), GV lựa chọn phương pháp dạy TĐN hiệu quả, giúp SV dễ tiếp cận, từ đó làm chủ được cao độ. Quá trình tập đọc nhạc giúp cho người học rèn luyện khả năng xác định cao độ âm thanh cũng như đọc đúng cao độ của bài nhạc.

Để SV có được cảm nhận chính xác về độ cao thấp của âm thanh, quá trình giảng dạy cần tiến hành tuần tự các bước như sau:

*** Đọc gam và hợp âm rải**

Để SV đọc đúng cao độ của bài, việc đầu tiên GV phải hướng dẫn SV đọc gam sao cho thật chính xác (đúng cao độ, tương ứng với vị trí nốt), không chênh phôi. Đọc gam có thể theo nhiều cách, các cách đọc áp dụng cho cả giọng trưởng và giọng thứ.

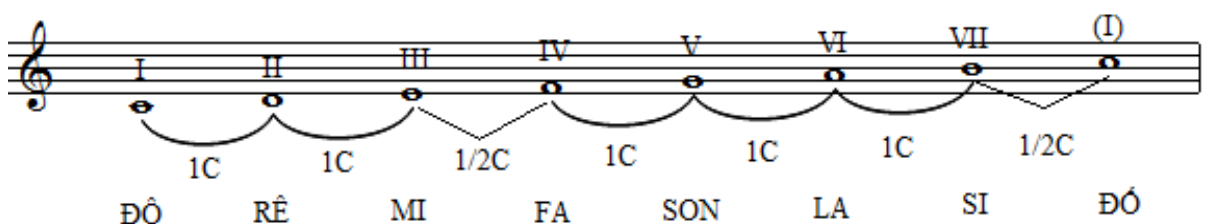
Lưu ý: Trong quá trình đọc gam GV cho SV đọc lại nhiều lần chỗ nửa cung trong gam và đọc các âm ổn định.

- Đọc gam Đô trưởng tự nhiên:

+ Cách 1: Đọc các âm trong gam đi lên và đi xuống liên bậc với các âm có trường độ giống nhau.

Hướng dẫn đọc: GV hướng dẫn SV đọc chậm theo các bước lần từ bậc I của quãng tám thứ nhất đến bậc I của quãng tám thứ hai, đọc từ dưới lên trên và ngược lại, đồng thời GV hướng dẫn SV khi đọc mỗi bậc phải ghi nhớ khoảng cách về cao độ giữa các bậc với nhau.

Ví dụ 1: Khoảng cách về cao độ giữa các âm cơ bản

Lưu ý cho SV đọc đúng quãng nửa cung (bán cung) Mi – Fa, Si – Đô

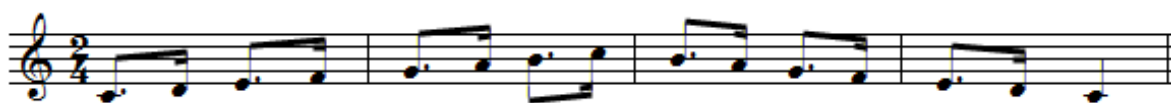
+ Cách 2: Đọc gam tích hợp với luyện tiết tấu

Ví dụ 2:

Đen chấm đôi

Giật phải

Giật trái

Lệch phải

Lệch trái

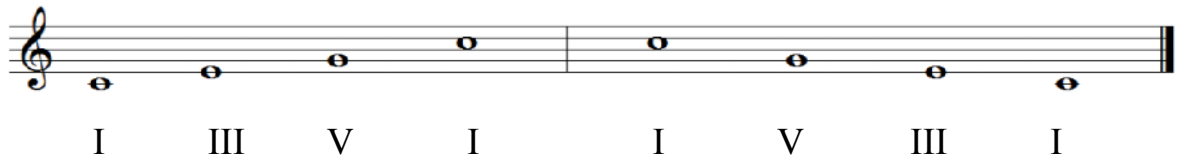

- Đọc hợp âm T-S-D

+ **Đọc hợp âm chủ** (đọc các âm ổn định/các âm bậc chính): GV cho SV đọc hợp âm chủ rải (trong đó gồm ba bậc âm I – III – V, đọc đi lên và đi xuống nhiều lần. Các bậc âm này được gọi là các âm tựa nên trong quá trình SV đọc bài luôn phải giữ chắc cao độ các âm này (GV lưu ý cho SV phải luôn vang ở trong đầu), để từ các âm này SV có thể cảm nhận được cao độ các âm còn lại trong gam.

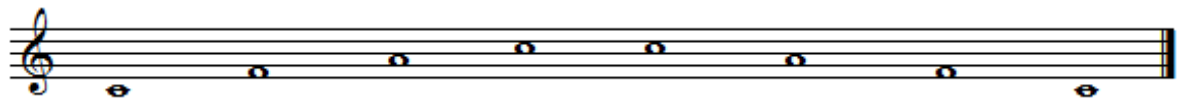
Hướng dẫn đọc: Để SV có được cảm âm tốt các âm bậc chính này GV khi hướng dẫn SV tập luyện, đánh đàn âm bậc I, SV cảm nhận và đọc cao độ bậc III và V, đàn bậc III, SV đọc cao độ bậc I và V, đàn bậc V, SV đọc cao độ bậc I và III, từ đó SV dựa vào âm bậc chính và đọc các âm còn lại trong gam.

Đọc hợp âm chủ (hình thành từ bậc I)

Đây là bài tập quan trọng và cơ bản đối với người mới tiếp cận với đọc nhạc. Việc đọc gam và hợp âm rải cần phải được thực hành luyện tập thường xuyên, diễn ra trong suốt quá trình học tập đọc nhạc, không thể thiếu mỗi khi tập đọc một giọng mới, giúp người học từng bước hình thành phản xạ về cao độ.

+ Đọc hợp âm hạ át (hình thành từ bậc IV)

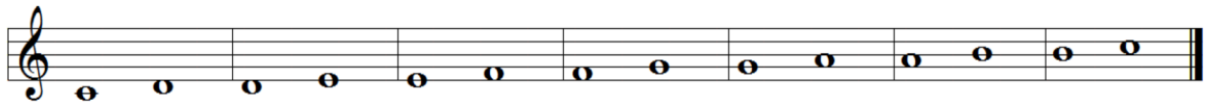
+ Đọc hợp bảy âm át (hình thành từ bậc V)

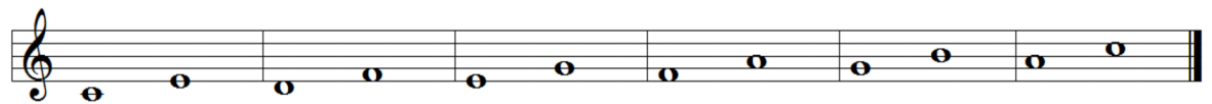
- **Đọc các quãng:** Đọc kiểu mô tiến

Ví dụ 3: Đọc kiểu mô tiến quãng 2, quãng 3.

Quãng 2

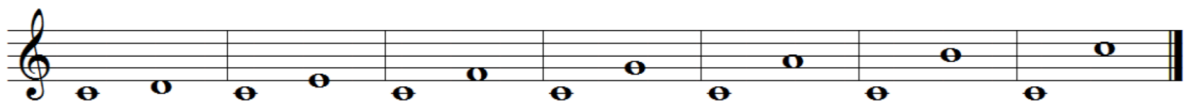
Quãng 3

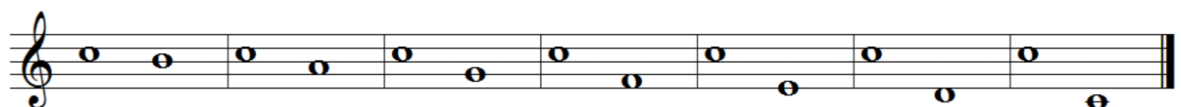
+ Cách 4: Đọc gam theo các quãng xa dần (lên và xuống).

Ví dụ 4:

Âm chủ ở dưới

Âm chủ ở trên

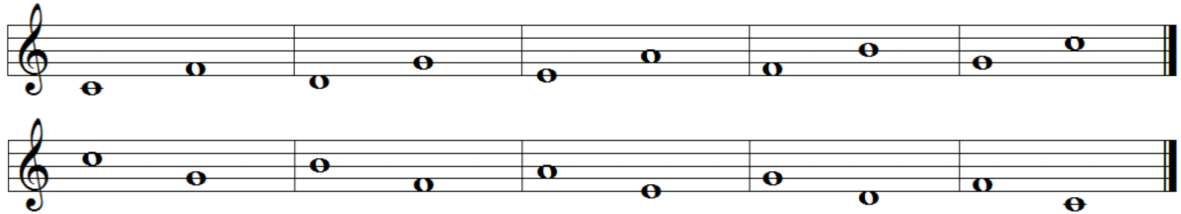

Đọc quãng 4Đ và 5Đ:

Đối với sinh viên ngành GDTH, việc luyện đọc các quãng 4 và 5 còn gặp nhiều hạn chế, vì vậy GV trước hết chỉ cần yêu cầu SV đọc quãng 4Đ và 5Đ trong một giọng cụ thể. GV yêu cầu SV đọc gam trước sau đó xướng âm các quãng 4Đ và 5Đ (đi lên và đi xuống dựa theo gam) để nhớ âm hưởng của quãng, từ đó hình thành kỹ năng đọc quãng 4Đ và 5Đ không cần dựa theo giọng.

Ví dụ 5:

Đọc quãng 4

Đọc quãng 5

Trong các quãng trên phần lớn là quãng 4Đ và 5Đ, riêng 2 quãng 4 tăng là quãng từ bậc IV đến bậc VII (Fa - Si) và 5 giảm là bậc VII về bậc IV khi đi xuống, đây là quãng nghịch, nghe chói tai nhất, GV cần đàn nhiều lần cho SV cách nghe và phân biệt quãng này.

- Đọc gam la thứ tự nhiên:

Đối với điệu thứ, cũng tương tự như với điệu trưởng, GV hướng dẫn SV đọc gam theo nhiều cách. Tuy nhiên ở giọng thứ ngoài điệu thứ tự nhiên còn có điệu thứ hòa thanh và điệu thứ giai điệu. GV cần hướng dẫn SV phân biệt rõ 2 điệu thức trên.

+ *Đọc quãng:*

Đọc quãng dựa trên sự di chuyển liên bậc của giai điệu: Trước khi cho SV rèn luyện các bài tập đọc quãng, GV hướng dẫn sinh viên các bài tập trung gian dựa trên bước lên, từ điểm tựa bước lên, sinh viên dần hình thành phản xạ về quãng.

Đọc phản xạ với quãng 3T, quãng 3t

Ví dụ 8:

Đọc quãng 2T, 2t trên và dưới 1 âm

Ví dụ 9:

- Đọc quãng cảm âm:

GV đàn trước một cao độ bất kỳ, sau đó yêu cầu SV đọc quãng dựa trên cao độ vừa nghe (lần lượt các quãng 2t, 2T, 3t, 3T, 4Đ, 5Đ), các quãng không quá khó. Phương pháp này, GV chỉ cần yêu cầu SV đọc cao độ, không cần đọc tên nốt. Điều này giúp SV tăng sự tập trung vào màu sắc khoảng cách cao độ, tăng kỹ năng phản xạ với cao độ âm thanh.

3.1.2.3. Xây dựng biện pháp rèn kỹ năng đọc trường độ (tiết tấu)

Trong phân môn TĐN, việc rèn luyện kỹ năng đọc trường độ là rất quan trọng.

** Khái niệm về trường độ cơ bản, tiết tấu cơ bản:*

Trước khi đi sâu vào nghiên cứu các phương pháp rèn kỹ năng đọc nhạc, cần tìm hiểu một số khái niệm liên quan như: trường độ cơ bản, tiết tấu cơ bản.

- Trường độ cơ bản:

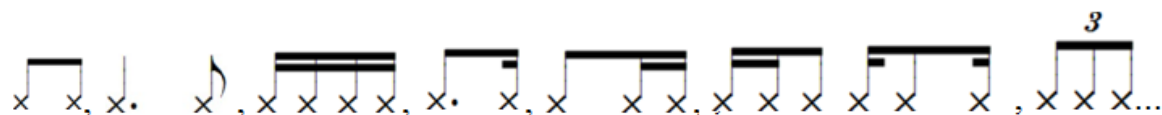
+ Trong âm nhạc có các giá trị trường độ cơ bản như sau: **cụ thể**

+ Tiết tấu cơ bản:

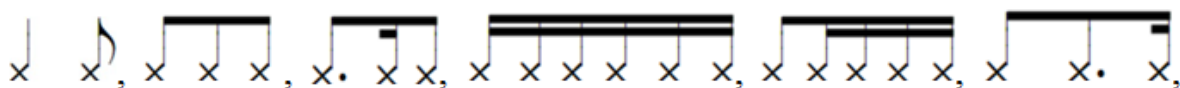
Những trường độ cơ bản kết hợp với nhau tạo thành một nhóm từ 1 đến 2 phách gọi là tiết tấu cơ bản. Trong âm nhạc có một số dạng tiết tấu cơ bản thường dùng như sau:

Ví dụ 10:

Với các nhịp 2/4, 3/4, 4/4 là:

Với các nhịp 3/8, 6/8 là:

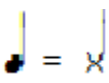
Để SV thực hành tốt phần tiết tấu của bài đọc, việc luyện đọc riêng tiết tấu là vô cùng cần thiết, giúp cho SV tăng khả năng phản xạ với các âm hình tiết tấu khác nhau, từ đó giúp SV hình thành kỹ năng đọc kết hợp cao độ với tiết tấu. Những người thầy có kinh nghiệm trong giảng dạy TĐN thường tách đọc cao độ và tiết tấu riêng, sau khi SV đã nắm tương đối chắc cả về cao độ và tiết tấu mới phối hợp tổng thể. Trước hết, chúng ta cần đi sâu vào phương pháp luyện tập tiết tấu.

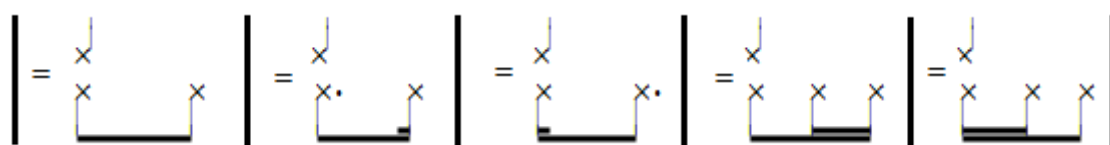
Có nhiều biện pháp luyện tập tiết tấu khác nhau như:

Biện pháp 1: Gỡ tiết tấu

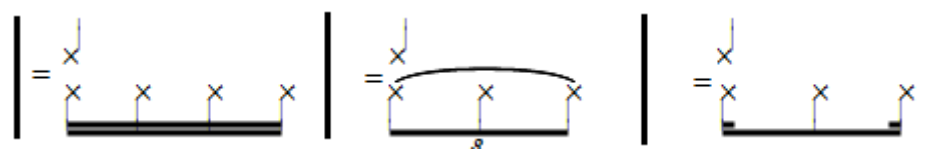
Trước hết, để gỡ tiết tấu tốt và chính xác đòi hỏi sinh viên xác định tương quan độ dài các nốt trong một âm hình tiết tấu.

Ví dụ: trước tiên tập cho SV gỡ tiết tấu của nốt đen, nốt móc đơn, móc kép... sau đó đến các âm hình tiết tấu khó như móc giật, đảo phách, lệch trái, lệch phải... từ đó SV hình dung được mối tương quan độ dài, mối tương quan cụ thể như sau:

Mỗi phách bằng 1 nốt đen:

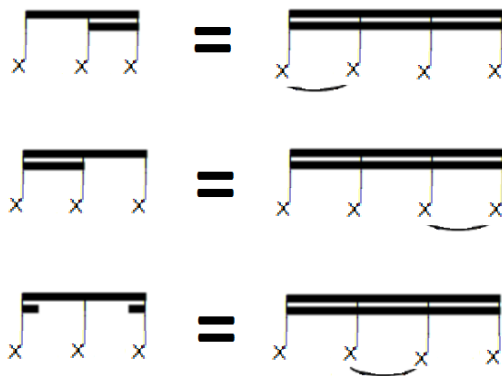

2 móc đơn, giật phải, giật trái, lệch trái, lệch phải

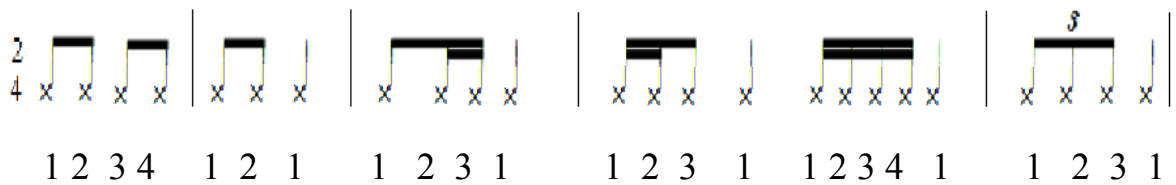

Chùm bốn, chùm ba, đảo phách cân

Tương quan về độ dài:

Khi luyện đọc các âm hình tiết tấu này, GV hướng dẫn SV phương pháp dùng số để đếm:

Trong từng tiết dạy, tùy theo nội dung chương trình, GV giới thiệu và luyện cho SV những mẫu tiết tấu theo độ khó tăng dần

GV hướng dẫn SV khi gõ thể hiện rõ tính chất của tiết tấu chùm 3, khi gõ và đọc cần nhấn vào đầu phách.

Chú ý: Để SV cảm nhận và gõ đều 3 nốt của chùm 3, giáo viên có thể yêu cầu sinh viên gõ chùm 3 như 1 chuỗi tiết tấu:

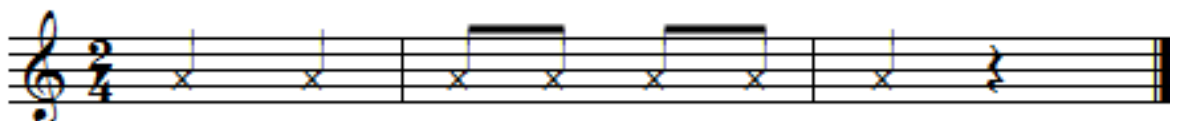
Ví dụ 11:

Sau khi SV đã nắm rõ cách gõ tiết tấu, GV cho sinh viên gõ tiết tấu theo từng loại nhịp khác nhau tùy theo bài TĐN (nhịp 2/4, 3/4, 4/4) với các mẫu tiết tấu khác nhau:

Ví dụ 12:

Nhịp 2/4 :

Nhịp 3/4 :

Nhịp 6/8 :

GV hướng dẫn sinh viên gõ nhân vào đầu phách mỗi ô nhịp, thể hiện đúng tính chất của từng loại nhịp.

Ngoài các tiết tấu thông thường, GV luyện tập thêm cho sinh viên những mẫu tiết tấu khó như: chùm 3, đảo phách, nghịch phách...

Ví dụ 13:

Nhịp 2/4 :

Nhịp 3/4

Cách đọc gam và hợp âm rải giống như phần trên đã nêu, giáo viên áp dụng cho sinh viên trước khi đọc một tác phẩm.

- Bước 3: *Đọc những tiết tấu khó*

Giáo viên hướng dẫn sinh viên tìm những mẫu tiết tấu khó trong bài, tách riêng và luyện tập đọc đi đọc lại cho thành thạo. Sau đó đọc từ đầu bài kết hợp tên nốt nhạc với tiết tấu (Đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu, đối với sinh viên năm thứ 2 và thứ 3 có thể bỏ qua bước này)

- Bước 4: *Đọc từng câu kết hợp cao độ với tiết tấu.*

Giáo viên hướng dẫn sinh viên chia câu và luyện tập riêng từng câu.

Chú ý sắc thái những chỗ có dấu lặng, ngưng nghỉ và lấy hơi cho chính xác

- Bước 5: *Đọc cả bài*

Ở bước này giáo viên cho sinh viên đọc lại toàn bài, trong tiết học trước hết cho từng sinh viên đọc sau đó đọc theo nhóm hoặc cả lớp. Chú ý cho sinh viên tự rút kinh nghiệm hoặc nhận xét lẫn nhau trong tiết học để tăng khả năng tập trung cũng như làm việc nhóm. Cuối cùng GV hướng dẫn sinh viên cách tự đọc một bản nhạc khi về nhà, lần lượt theo các bước nêu trên.

- Bước 6: Các bài luyện đọc nhạc cho SV ngành GDTH được lựa chọn trong sách hát nhạc ở tiểu học, đây là các bài hát nên sau khi đã đọc hoàn thiện bài tập đọc nhạc, GV cần hướng dẫn cho SV ghép lời bài hát đó để thêm phần củng cố cho bài đọc.

Lưu ý: Khi ghép cao độ cần tránh sai cao độ, trường độ, sắc thái tình cảm, tốc độ của bài hát, những chỗ khó trong bài cần lặp đi lặp lại nhiều lần.

GV hướng dẫn sinh viên ghép lời ca bằng cách: Yêu cầu SV chia làm hai nhóm, một nhóm đọc nhạc, đồng thời một nhóm hát lời ca từng câu một cho đến hết bài; sau đó đổi bên nhóm hai đọc nhạc, nhóm một hát lời ca.

3.2. TỔ CHỨC THỰC NGHIỆM

3.2.1. Mục tiêu, đối tượng, thời gian, địa điểm thực nghiệm

* Mục tiêu thực nghiệm:

Hình thành và phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc của SV ngành GDTH, rèn luyện cho SV một số kỹ năng về đọc nhạc, tạo cho các em có trình độ âm nhạc nhất định, SV có thể tự khám phá (vỡ bài) được giai điệu và tiết tấu của bản nhạc cơ bản.

Sau khi hoàn thành phân môn này, các em có khả năng:

- Về kiến thức: đọc được cao độ nốt nhạc, nhận biết được các âm hình tiết tấu cơ bản, vận dụng vào học các phân môn khác.

- Kỹ năng: đọc được những bản nhạc trong đó có âm hình tiết tấu cơ bản, nghe và cảm nhận được tính chất một số loại nhịp; đọc nhạc được các bản nhạc cơ bản viết ở giọng Đô trưởng, La thứ.

- Năng lực tự chủ và trách nhiệm: Người học biết cách tìm hiểu và phương pháp đọc

*** Đối tượng thực nghiệm:**

- Lớp D13TH2

- Sĩ số: 42 sinh viên

- Trình độ: Đại học

- Ngành đào tạo: Giáo dục Tiểu học

- Loại hình đào tạo: Chính quy tập trung

- Trình độ: Đại học

- Thời gian đào tạo: 4 năm

- Số tín chỉ: 130

- Khoa quản lí: Khoa SP Tiểu học – Mầm non

Chương trình đào tạo ngành Giáo dục Tiểu học trình độ Đại học, được ban hành và sử dụng để đào tạo cử nhân Giáo dục Tiểu học từ năm 2016.

*** Thời gian và địa điểm thực nghiệm:**

- Thời gian thực nghiệm được tiến hành từ ngày 22 tháng 8 năm 2022 (học kì I năm thứ ba của khóa học)

- Địa điểm thực hiện tại phòng học Âm nhạc số 2 khu G3 trường Đại học Hoa Lư

3.2.2. Nội dung thực nghiệm

3.2.2.1. Nội dung tập đọc nhạc giọng trưởng

a. Tập đọc giọng Đô trưởng

*** Vài nét về giọng Đô trưởng**

Giọng Đô trưởng (Cdur) là giọng được xây dựng trên các bậc cơ bản của hàng âm (hóa biểu của nó không có dấu thăng hoặc giáng).

+ Giọng Đô trưởng (Cdur) được xây dựng trên điệu thức trưởng với âm chủ là nốt đô.

+ Hợp âm chủ: là hợp âm 3 trưởng gồm 3 nốt đô, mi, son tương ứng với các bậc I, bậc III, bậc V của điệu thức.

+ Cấu tạo gam trưởng (Cdur): Mỗi quan hệ giữa các bậc liên nhau của giọng Đô trưởng tự nhiên, công thức giọng trưởng như sau:

$$1C - 1C - 1/2C - 1C - 1C - 1C - 1/2C$$

Mỗi quan hệ giữa các âm ổn định và không ổn định thực chất là mối quan hệ bị phụ thuộc, chi phối của các âm không ổn định vào các âm ổn định mà âm chủ làm trung tâm.

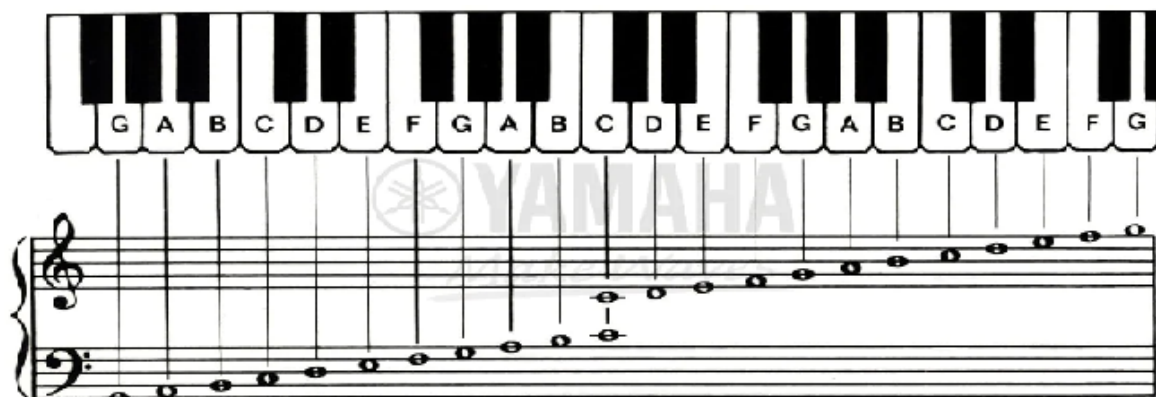
Các âm ổn định là các âm tựa chính để đọc các âm không ổn định trong quan hệ của cả ở trên thang âm cũng như ở trong bài tập đọc.

Tiến hành nối tiếp bước lần (quãng 2) đi lên, đi xuống liền bậc

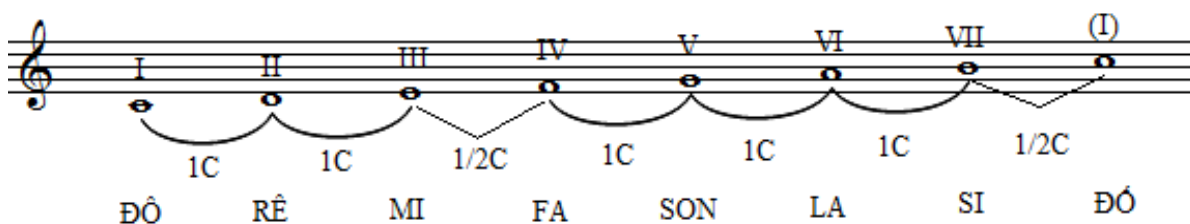
Các giọng điệu Trưởng (giọng - điệu 7 âm) đều nối tiếp nhau theo quan hệ quãng 2. Khi đọc cần chú ý

*** Rèn kỹ năng đọc cao độ:**

- Tương quan nốt nhạc trên đàn Piano, Organ

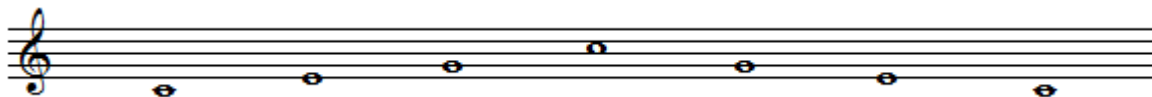

- Đọc gam Đô trưởng tự nhiên:

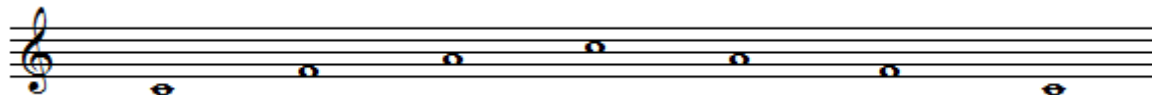

- Đọc hợp âm T-S-Đ:

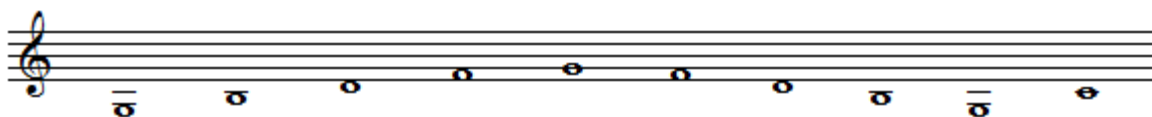
+ Đọc hợp âm chủ rải (T): Đô trưởng

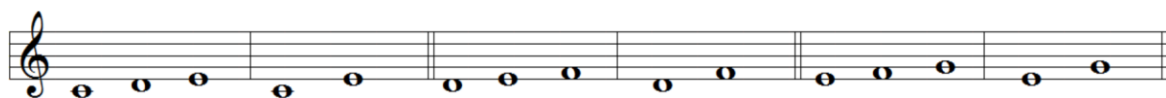
+ Đọc hợp âm hạ át rải (S): Fa trưởng

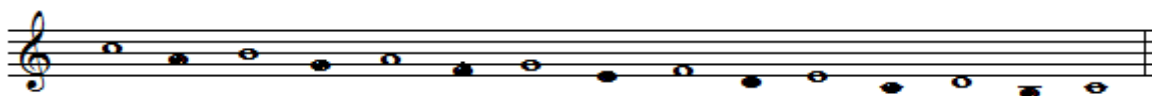
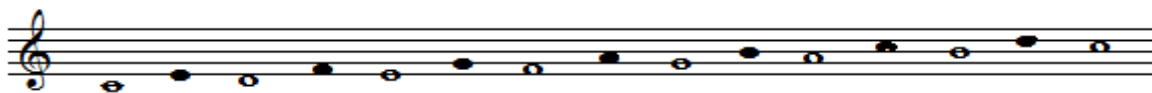
+ Đọc hợp âm át rải (D7): Son bảy

- Đọc quãng ba: SV đọc dựa trên bước lùn (bậc liền kề) và lược bỏ âm trung gian (âm bậc hai), từ điểm tựa bước lùn, dần hình thành phản xạ về quãng ba cho SV

- Đọc bước lùn các quãng 3 gam Đô trưởng

- Đọc các quãng trong gam Đô trưởng (Cdur)

* Đọc gam theo mô típ

+ Mô típ 2 nốt

+ Mô típ 3 nốt

+ Mô típ 4 nốt

* Đọc quãng:

+ Đọc quãng 3

+ Đọc quãng 4

* ***Bài tập ứng dụng***

- Thực hành đọc giọng Đô trưởng với các âm tiết nốt trắng, nốt đen, nốt móc đơn.

Để đọc (thị xướng) một giai điệu, người học nhạc cần phải đọc đúng cao độ + trường độ + tiết luật (phách mạnh, phách nhẹ) + tốc độ (nhanh, chậm) + sắc thái (to, nhỏ) và sự diễn đạt âm thanh (legato, non legato, staccato).

- Hướng dẫn đọc hoàn chỉnh bài:

Bước 1. Tập gõ tiết tấu:

- + Xác định loại nhịp, phách
- + Xác định nhóm tiết tấu
- + Gõ tiết tấu từng phần và cả bài

Bước 2. Đọc gam, đọc quãng

Bước 3. Tập đọc nhạc

- + Xác định giọng
- + Xướng âm từng phần của bài
- + Xướng âm toàn bộ bài

- *Lưu ý:*

+ Khi đọc sai cao độ, thì cần đọc lại gam chủ hoặc gam rải để xác định âm tựa và cao độ đúng của âm cần sửa

+ Khi đọc nhạc sai nhịp phách thì cần xác định lại nhóm tiết tấu đang thực hiện, xác định lại phách nhóm các nốt

- Bài số 1:

Mezzo piano

- Bài số 2:

2/4

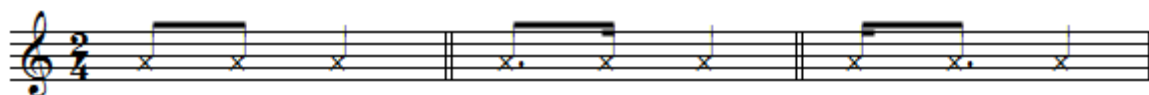
với các bậc I, bậc III, bậc V của điệu thức.

+ Hợp âm hạ át: Được xây dựng ở bậc IV gồm các âm đô, mi, son.

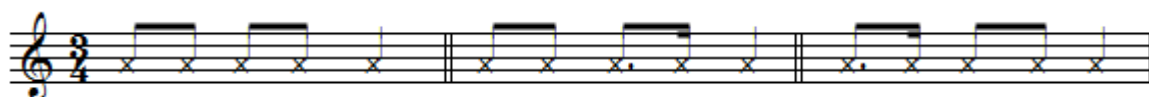
+ Hợp âm bảy át: Được xây dựng ở bậc V gồm các âm rê, fa#, la.

*** Rèn kỹ năng gõ nhịp, phách các dạng tiết tấu**

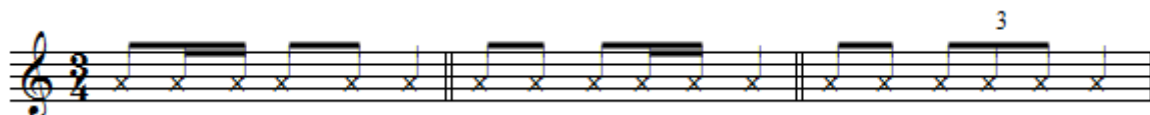
- Mức độ 1: Gõ từ 3 đến 4 âm ở tốc độ vừa phải, mỗi nhóm luyện gõ 2 đến 3 lần.

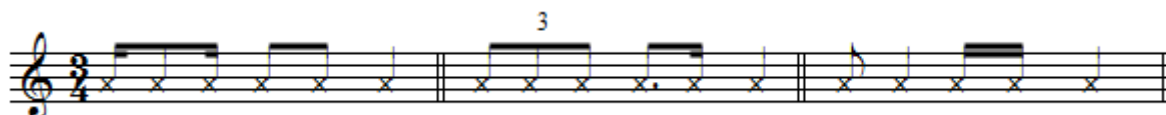
- Mức độ 2: Gõ từ 5 đến 6 âm với tốc độ vừa phải, mỗi nhóm luyện gõ từ 4 đến 5 lần.

- Mức độ 3: Gõ từ 6 đến 7 âm, mỗi nhóm luyện gõ 5 đến 6 lần

- Mức độ 4: Gõ một số nhóm tiết tấu phức tạp hơn, mỗi nhóm luyện gõ từ 5 đến 6 lần.

*** Rèn kỹ năng đọc cao độ giọng Son trưởng**

Hướng dẫn: Giảng viên đàn, SV đọc theo với tốc độ chậm, yêu cầu chuẩn về cao độ và trường độ.

+ Đọc gam Son trưởng đi lên, đi xuống 5 đến 6 lần có trường độ: Nốt trắng (lưu ý sửa sai cao độ cho sinh viên).

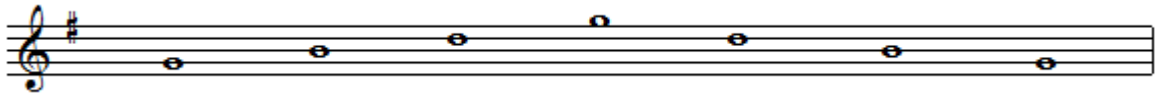
+ Đọc ghép các nốt có trường độ tương ứng: Nốt đen, nốt đơn, nốt móc kép

+ Đọc với các dạng tiết tấu: Giật trái, giật phải, lệch trái, lệch phải

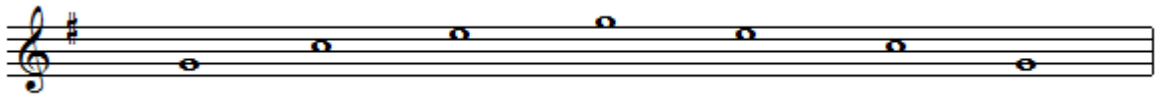
- **Đọc gam Son trưởng (Gdur)**

* **Đọc hợp âm rải Son trưởng (T):** Hợp âm chủ

* **Đọc đờp âm rải Đô trưởng (S):** Hợp âm hạ át

* **Đọc hợp âm Rê bảy (D7):** Hợp âm bảy át

* *Hướng dẫn thực hiện:*

- GV đàn giai điệu 1 đến 2 lần, chia câu chia đoạn.
- GV cho SV tự đọc nhẩm nắm bắt vị trí nốt nhạc (có thể tập tự vỗ bài với cao độ và tiết tấu).
- GV cho SV đọc ghép cao độ và tiết tấu từng câu.
- GV cho SV đọc hoàn chỉnh bài
- * *Chú ý:* Đọc tốc độ chậm; Sửa sai cao độ và tiết tấu cho SV (nếu có).

Trên con đường đến trường

Nhạc và lời: Lê Mạnh Thu

Trên ngựa ta phi nhanh

Phong Nhã

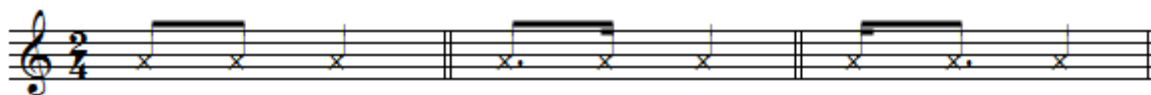
♩ = 110

Trên đường gặp ghềnh ngựa phi nhanh nhanh nhanh
 nhanh Trên đường gặp ghềnh ngựa phi nhanh nhanh nhanh
 nhanh Vó câu nhẹ tênh lác lư nhịp
 nhàng Biển bạc rừng vàng đồng xanh mở rộng bao
 la Ta phi khắp chốn thăm các bạn bè yêu
 mến. Tổ quốc mẹ hiền chấp cánh cho toàn Đội
 ta phi nhanh nhanh nhanh Ta phi nhanh nhanh nhanh nhanh Ta
 phi nhanh nhanh nhanh nhanh Ta phi nhanh nhanh nhanh nhanh.

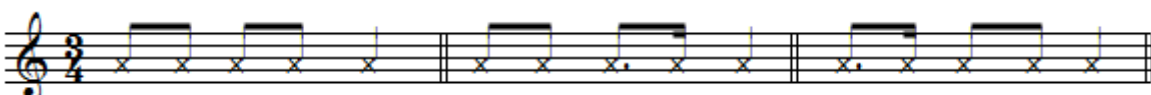
c. Tập đọc giọng Fa trưởng (Fdur)

*** Rèn luyện gõ nhịp, phách các dạng tiết tấu đơn giản**

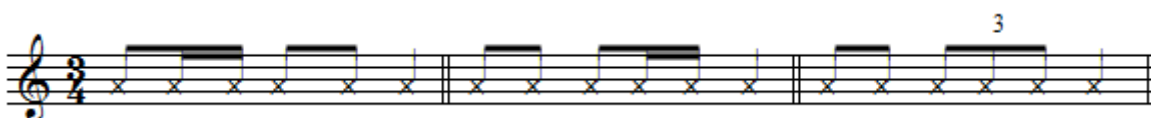
- Mức độ 1: Gõ từ 3 đến 4 âm ở tốc độ vừa phải, mỗi nhóm luyện gõ 2 đến 3 lần.

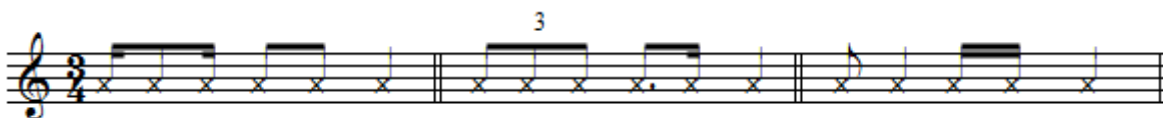
- Mức độ 2: Gõ từ 5 đến 6 âm với tốc độ vừa phải, mỗi nhóm luyện gõ từ 4 đến 5 lần.

- Mức độ 3: Gõ từ 6 đến 7 âm, mỗi nhóm luyện gõ 5 đến 6 lần

- Mức độ 4: Gõ một số nhóm tiết tấu phức tạp hơn, mỗi nhóm luyện gõ từ 5 đến 6 lần.

*** Luyện đọc cao độ giọng Fa trưởng**

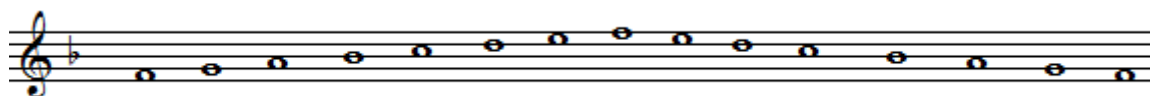
Hướng dẫn: Giảng viên đàn, SV đọc theo với tốc độ chậm, yêu cầu chuẩn về cao độ và trường độ.

+ Đọc gam Fa trưởng đi lên, đi xuống 5 đến 6 lần có trường độ: Nốt trắng (lưu ý sửa sai cao độ cho sinh viên).

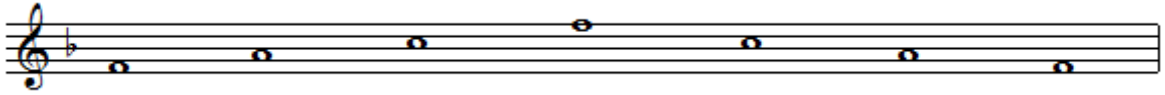
+ Đọc ghép các nốt có trường độ tương ứng: Nốt đen, nốt đơn, nốt móc kép

+ Đọc với các dạng tiết tấu: Giật trái, giật phải, lệch trái, lệch phải

- **Đọc gam Fa trưởng (Fdur)**

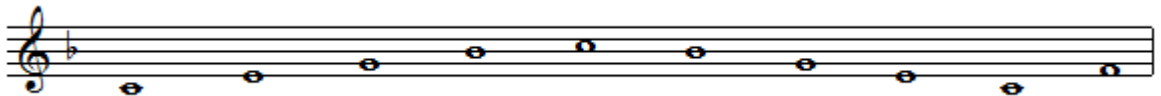
- Đọc hợp âm Fa trưởng (T)

- Đọc hợp âm B^b trưởng (S)

- Đọc hợp âm C₇ (D)

Quả

Nhạc và lời: Xanh Xanh

Musical score for 'Quả' in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of three staves. The first two staves are the main melody. The third staff contains two endings: '1.' and '2.'. The piece ends with a double bar line.

TẬP TẮM VÔNG

Nhạc : LÊ HỮU LỘC

Lời : theo đồng dao

Model: CTK-5000
Rhythm: 013

Musical score for 'TẬP TẮM VÔNG' in 2/4 time, key of B-flat major. It includes lyrics and guitar chords. The chords are F, Am, Dm, Gm, Dm, F, C, F, C, F. The lyrics are: Tập tằm vông tay không tay có. Tập tằm vó tay có tay không. Mời các bạn đoán sao cho trúng. Tập tằm vó tay nào có đố tay nào không? Có có, không không.

Chị ong nâu và em bé

Nhạc và Lời: Tân Huyền

Musical score for 'Chị ong nâu và em bé' in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of five staves. The first four staves are the main melody. The fifth staff contains two endings: '1.' and '2.'. The piece ends with a double bar line.

Chú ếch con

Nhạc và lời: Phan Nhân

Musical score for 'Chú ếch con' in 2/4 time, key of B-flat major. The score consists of four staves. The first staff begins with a repeat sign. The fourth staff includes first and second endings, marked '1.' and '2.' respectively.

Đi tới trường

Nhạc và lời: Đức Bằng

Musical score for 'Đi tới trường' in 2/4 time, key of B-flat major. The score consists of three staves. The melody is simple and rhythmic, suitable for children's music.

Chú chim nhỏ dễ thương

Nhạc: Pháp
Lời: Việt Anh

Musical score for 'Chú chim nhỏ dễ thương' in 3/4 time, key of B-flat major. The score consists of four staves. The melody is gentle and melodic, characteristic of French music.

3.2.2.2. Nội dung bài học giọng thứ

a. Đọc giọng La thứ

* *Đôi nét về giọng La thứ*

Giọng La thứ (amoll hoặc aminor) là giọng được xây dựng trên các bậc cơ bản của hàng âm, không có hóa biểu.

+ Giọng La thứ (amoll) được xây dựng trên điệu thứ thứ với âm chủ là nốt la.

+ Hợp âm chủ: là hợp âm 3 thứ gồm 3 nốt la, đô, mi tương ứng với các bậc I, bậc III, bậc V của điệu thứ.

- Cấu tạo gam thứ (amoll): Mỗi quan hệ giữa các bậc liên nhau của giọng La thứ tự nhiên, có công thức như sau:

$$1C - 1/2C - 1C - 1C - 1/2C - 1C - 1C$$

Gồm có 7 bậc âm, trong đó âm I (la), âm III (đô) và âm V (mi) là các âm ổn định, các âm còn lại là âm không ổn định.

Bậc: I II III IV V VI VII (I)

$$2T - 2t - 2T - 2T - 2t - 2T - 2T$$

Mối quan hệ giữa các âm ổn định và không ổn định thực chất là mối quan hệ bị phụ thuộc, chi phối của các âm không ổn định vào các âm ổn định mà âm chủ làm trung tâm.

Các âm ổn định là các âm tựa chính để đọc các âm không ổn định trong quan hệ của chúng cả ở trên thang âm cũng như ở trong bài tập đọc.

Tiến hành nối tiếp bước lần (quãng 2) đi lên, đi xuống liền bậc

Các giọng điệu Thứ (giọng - điệu 7 âm) đều nối tiếp nhau theo quan hệ quãng 2.

* *Rèn kỹ năng đọc cao độ:*

- Đọc gam La thứ (a-moll) tự nhiên

I II III IV V VI VII (I)
 LA SI ĐÓ RÊ MI FA SON LA
 1C 1/2C 1C 1C 1/2C 1C 1C

- Đọc hợp âm La thứ (t): Hợp âm chủ

- Đọc hợp âm Rê thứ (s): Hợp âm hạ át

- Đọc hợp âm Mi bảy (D): Hợp âm bảy át

- Đọc gam theo mô típ

+ Mô típ 2 nốt

+ Mô típ 3 nốt

+ Mô típ 4 nốt

+ Đọc quãng ba

+ Đọc quãng bốn

** Bài tập ứng dụng*

- Bài 1.

- Bài 2.

- Bài 3.

- Bài 4.

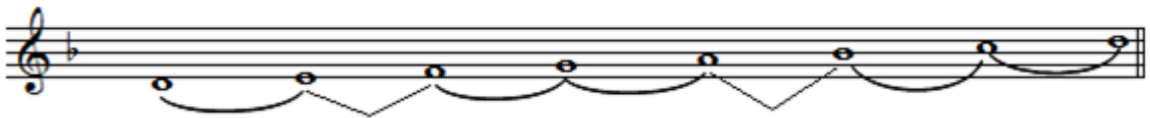

b. Đọc giọng rê thứ

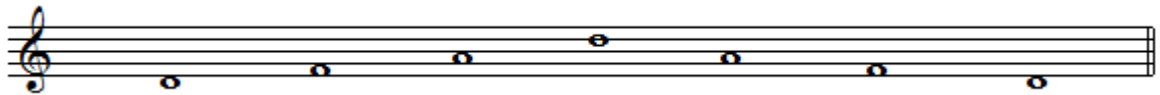
** Đôi nét về giọng Rê thứ (Dmoll)*

- Giọng Rê thứ hóa biểu có nốt giáng (âm si^b)
- Gam rê thứ gồm những âm rê, mi, fa, son, la, si^b, đô
- Hợp âm chủ gồm những âm rê, fa, la
- Hợp âm hạ át gồm các âm son, si^b, rê
- Hợp âm bảy át gồm các âm la, đô[#], mi, son

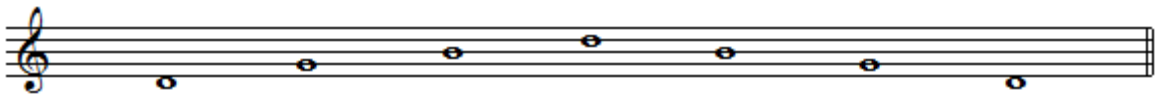
** Luyện đọc cao độ gam Rê thứ (dmoll)*

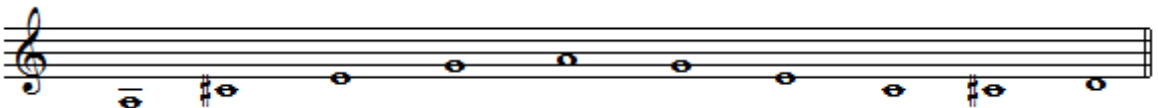
- Đọc hợp âm rải Rê thứ (t): Hợp âm chủ

- Đọc đọc âm rải Son thứ (s): Hợp âm hạ át

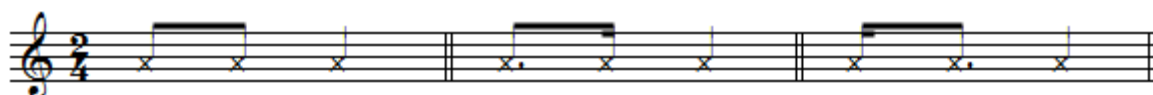

- Đọc hợp âm La bảy (D₇): Hợp âm bảy át

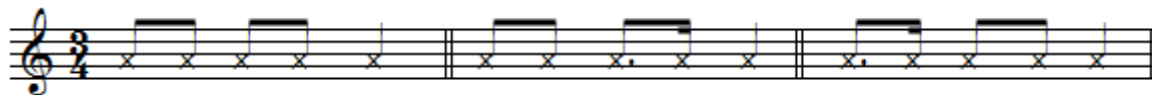

** Gõ nhịp, phách các dạng tiết tấu đơn giản*

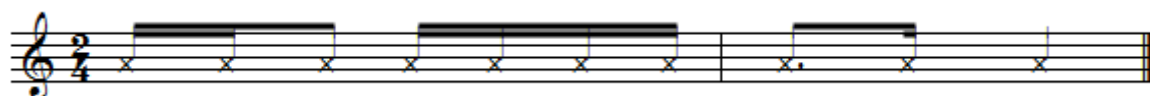
- Mức độ 1: Gõ từ 3 đến 4 âm ở tốc độ vừa phải, mỗi nhóm luyện gõ 2 đến 3 lần

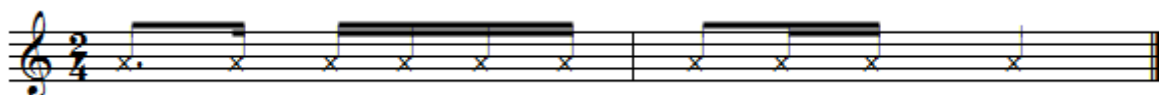
- Mức độ 2: Gõ từ 5 đến 6 âm với tốc độ vừa phải, mỗi nhóm luyện gõ từ 4 đến 5 lần.

- Mức độ 3: Gõ từ 6 đến 7 âm, mỗi nhóm luyện gõ 5 đến 6 lần

- Mức độ 4: Gõ một số nhóm tiết tấu phức tạp hơn, mỗi nhóm luyện gõ từ 5 đến 6 lần.

*** Bài tập ứng dụng**

*** Hướng dẫn thực hiện:**

- GV đàn giai điệu 1 đến 2 lần, chia câu chia đoạn.
- GV cho SV tự đọc nhằm nắm bắt vị trí nốt nhạc (có thể tập tự vỗ bài với cao độ và tiết tấu).
- GV cho SV đọc ghép cao độ và tiết tấu từng câu.
- GV cho SV đọc hoàn chỉnh bài
- * *Chú ý:* Đọc tốc độ chậm; Sửa sai cao độ và tiết tấu cho SV (nếu có).

Ước mơ

Nhạc Trung Quốc
Lời Việt: AN HÒA

♩ = 100

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as ♩ = 100. The melody is presented on a single staff with lyrics underneath. Chords are indicated above the staff at various points.

Chords: Dm, Gm, A7, Dm.

Lyrics:
Gió vờn cánh hoa bay dưới trời. Đàn bướm xinh dạo
chơi. Trên cành cây chim ca líu lo.
Như hát lên bao lời mong chờ. Em khao khát ước
mơ khắp nơi bình yên. Cuộc sống tươi đẹp thêm.
Cho đàn em tung tăng múa ca,
trong nắng xuân tô đẹp muôn nhà.

Chúc mừng

Nhạc: Nga

Lời Việt: Hoàng Lân

Nhịp nhàng

Cùng đàn cùng hát vang lưng, hóp vào ngày
tết tung bưng, nhịp nhàng cùng hát vui bên người thân.
Nhớ mãi phát giây êm đềm, sống bên nhau bao bạn hiền,
hát lên tình thiết tha lâu bền.

3.2.3. Tiến hành thực nghiệm

Thực nghiệm được tiến hành vào học Kỳ 1 năm 2022, đối với lớp D13TH1 được tiến hành dạy theo nội dung và phương pháp cũ, đối với lớp D13TH2 được tiến hành dạy theo nội dung và phương pháp dạy học biên soạn mới.

Từ thực trạng dạy học phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH trường Đại học Hoa Lư, tôi đã lựa chọn ra các giải pháp, lựa chọn ra các phương pháp dạy học phù hợp, phát huy tính tích cực của người học, nâng cao chất lượng dạy và học. Trên cơ sở đó, tôi tiến hành thực nghiệm sư phạm tại lớp D13GDTH2, nhằm kiểm chứng tính hiệu quả của việc đổi mới một số nội dung bài dạy và phương pháp giảng dạy TĐN.

Thời gian giảng dạy thực nghiệm được thực hiện vào tháng 8 năm 2022, đây là khoảng thời gian theo kế hoạch SV ngành GDTH học nội dung phân môn Tập đọc nhạc trong học phần Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học.

3.2.4. Kết quả thực nghiệm

Sau khi tiến hành giảng dạy phân môn Tập đọc nhạc cho SV lớp D13GDTH, tôi đã tiến hành lập bản thống kê kết quả học tập phân môn Tập đọc nhạc của lớp D12GDTH với kết quả học tập phân môn Tập đọc nhạc của lớp D13GDT, kết quả tổng hợp như sau:

Bảng 3: Thống kê kết quả học tập phân môn Tập đọc nhạc của lớp Thực nghiệm và Lớp đối chứng

Lớp đối chứng (D13TH1, 42 SV)			Lớp thực nghiệm (D13TH2, 42 SV)		
Xuất sắc	0%	0 SV	Xuất sắc	9,5%	4 SV
Giỏi	35,7%	15 SV	Giỏi	52,4%	22 SV
Khá	38%	16 SV	Khá	33,3%	14 SV
Trung bình	26,2%	11 SV	Trung bình	4,8%	2 SV
Dưới TB	0%	0 SV	Dưới TB	0%	0 SV

Qua số liệu tại bảng thống kê kết quả học phân môn Tập đọc nhạc cho thấy lớp thực nghiệm so lớp đối chứng đã có được kết quả khả quan hơn. Cụ thể lớp thực nghiệm đã có 4 SV đạt điểm xuất sắc so với lớp đối chứng 0 SV, trong đó số SV giỏi và khá cũng nhiều hơn so với lớp đối chứng, hơn nữa điều đáng mừng là số SV đạt điểm trung bình đã giảm hơn so với lớp đối chứng.

Kết luận chương 3

Từ thực trạng cho thấy khả năng cảm thụ âm nhạc của SV ngành GDTH rất hạn chế, cụ thể việc rèn kỹ năng đọc nhạc của SV gặp nhiều khó khăn, để nâng cao chất lượng dạy học phân môn TĐN, đề tài đã xây dựng một số biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH.

Qua thực tế giảng dạy phân môn Tập đọc nhạc cho SV ngành GDTH và những ý kiến đóng góp của các giảng viên giảng dạy Âm nhạc, đề tài đã lựa chọn ra những biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH, đồng thời đưa vào thực nghiệm. Qua thời gian thực nghiệm cho thấy khả năng đọc nhạc của lớp thực nghiệm (D13TH2) đã được cải thiện rõ ràng, kết quả học tập đã được nâng cao.

Như vậy việc lựa chọn các biện pháp nâng cao chất lượng rèn kỹ năng đọc nhạc của SV ngành GDTH cụ thể là: Áp dụng các phương pháp dạy TĐN phù hợp, cách thức dạy phong phú, lựa chọn nội dung rèn kỹ năng đọc phù hợp vừa sức với SV ngành GDTH, bài tập phải được chọn lựa có độ khó tăng dần, vừa sức với đối tượng học, phù hợp với quy định.

KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Kết luận

Dạy âm nhạc cho thế hệ trẻ, là những thầy cô giáo mai sau là vô cùng quan trọng, một nhiệm vụ tất yếu của cả xã hội nói chung và nhiệm vụ của trường Đại học Hoa Lư trong đào tạo ngành học có liên quan đến âm nhạc. Để thực hiện tốt nhiệm vụ này đòi hỏi sự kết hợp của nhiều yếu tố như: Công tác quản lý, phân phối chương trình, kiểm tra thực hiện chương trình, cơ sở vật chất của nhà trường, năng khiếu âm nhạc của SV, năng lực của giảng viên trực tiếp giảng dạy. Mỗi một môn học trong chương trình đều có vai trò quan trọng cấu thành nên tổng thể kiến thức chuyên môn và góp phần hình thành nên các kỹ năng của SV.

Qua thực tế giảng dạy, cùng với những đóng góp của đồng nghiệp giảng dạy về âm nhạc, bản thân tôi đã nghiên cứu và lựa chọn ra những phương pháp rèn kỹ năng đọc nhạc phù hợp, từ đó vận dụng vào giảng dạy cho SV ngành GDTH trường ĐHHL mang lại hiệu quả cao.

Tập đọc nhạc là nội dung học thực hành đầu tiên sau khi học lý thuyết âm nhạc cơ bản, có thể nói đây là mắt xích đầu tiên rất quan trọng trong quá trình học âm nhạc. Để đạt hiệu quả chất lượng tốt trong dạy học phân môn này

Các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng rèn kỹ năng đọc nhạc cho SV ngành GDTH, lựa chọn các phương pháp dạy học phù hợp, bổ sung phương pháp phù hợp trong rèn kỹ năng đọc nhạc và bổ sung nội dung bài học giữ một vai trò rất quan trọng, giúp SV dễ tiếp cận với phân môn học.

Trong đó, Nhà trường luôn quan tâm tới chất lượng đào tạo nên việc nâng cao năng lực chuyên môn của giảng viên luôn được quan tâm đặc biệt

2. Kiến nghị

* Về cơ sở vật chất: Cần bổ sung, sửa chữa trang thiết bị, đáp ứng cho việc dạy và học môn Âm nhạc

* Về giảng viên:

- Không ngừng học hỏi nâng cao trình độ chuyên môn của bản thân

- Bám sát nắm bắt những đổi mới về hình thức, nội dung và phương pháp dạy học để cập nhật, ứng dụng vào giảng dạy.

- GV cần cung cấp những kiến thức nền tảng đồng thời đưa ra các bước dạy học có trình tự hợp lí và phù hợp với khả năng học tập của đặc thù SV ngành GDTH.

* Về sinh viên:

- Có thái độ học tập tích cực hơn nữa

- SV cần xác định vai trò của phân môn Tập đọc nhạc

- Khi luyện đọc không ghi ký hiệu vào bài tập đọc nhạc

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tiếng Việt

1. Nguyễn Hoàng Anh (2007), *Khai thác giáo trình mới nhằm nâng cao chất lượng dạy và học môn đọc - ghi nhạc CĐSP Âm nhạc tại trường CĐSP Hà Nội*.
2. Hoàng Hoa – Phạm Phương Hoa (2002), *Giáo trình kỹ xướng âm trình độ 1*, Bộ VHTT – Nhạc viện Hà Nội.
3. Phạm Tú Hương – Phạm Thanh Vân (2002), *Giáo trình kỹ xướng âm trình độ 2*, Bộ VHTT – Nhạc viện Hà Nội.
4. Hoàng Long (2006), *Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc ở tiểu học*, Nxb Giáo dục.
5. Hoàng Long (chủ biên), Đặng Văn Bông, Trần Dũng, Nguyễn Thị Ngọc Hoa, Bùi Anh Tôn (2007), *Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc*, Nxb Giáo dục.
6. Hoàng Long, Hoàng Lân (2010), *Phương pháp dạy học âm nhạc*, Nxb Sư phạm.
7. Đoàn Phi Liệt – Đào Quang Tiên (1986), *Xướng âm*, năm thứ nhất, năm thứ 2, năm thứ 3, Nhạc viện Hà Nội.
8. Nguyễn Thị Tố Mai (2014), *Giáo trình xướng âm cho năm thứ nhất*, Đại học Sư phạm nghệ thuật TW.
9. Doãn Mẫn (1980), *Phương pháp xướng âm*, Nxb Văn hóa Hà Nội.
10. Ngô Thị Nam (1993), *Âm nhạc và phương pháp giáo dục âm nhạc*, Nxb Hà Nội.
11. Ngô Thị Nam (2001), *Phương pháp dạy học âm nhạc (tập 1)*, Nxb Giáo dục.
12. Nguyễn Đắc Quỳnh (1993), *Giáo trình xướng âm năm thứ nhất*, trường Cao đẳng Sư phạm nhạc họa Trung ương.
13. Đắc Quỳnh (2003), *Xướng âm*, tập I, II, III, trường Cao đẳng Sư phạm nhạc họa Trung ương.
14. Trịnh Hoài Thu, Lê Đức Sang (2006), *Giáo trình âm nhạc phần Kỹ - xướng âm*, Nxb Giáo dục.

15. Trịnh Hoài Thu (chủ biên), Nguyễn Tô Mai, Nguyễn Hải Phượng, Trần Thị Thu Anh (2011), *Phương pháp dạy học kỹ xướng âm trong đào tạo GV âm nhạc phổ thông*, Nxb Âm nhạc, Hà Nội.
16. Trịnh Hoài Thu (2011), *Phương pháp dạy học Kĩ xướng âm*. Nxb Âm nhạc.
17. Nguyễn Minh Toàn, Nguyễn Đắc Quỳnh (2001), *Phương pháp đọc và ghi chép nhạc*, Nxb Giáo dục.
18. Lê Anh Tuấn (2010), *Phương pháp dạy học âm nhạc ở Tiểu học và Trung học cơ sở*, Nxb ĐHSP.
19. Thái Duy Tuyên (2007), *Phương pháp dạy học và đổi mới*, Nxb Giáo dục.
20. Phạm Thanh Vân - Nguyễn Hoàng Thông (2006), *Đọc – Ghi nhạc*, Nxb Đại học sư phạm.

2. Một số trang website:

1. <http://www.music.edu.vn>
2. <https://maikien.net>
3. <https://thuvienpdf.com>
4. <https://adammusic.vn>
5. <https://tapchigiaoduc.moet.gov.vn>
6. <https://www.vinabook.com>
7. <http://www.spnttw.edu.vn>

PHỤ LỤC 1:

PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN

(Dành cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học)

Các bạn sinh viên thân mến !

Nhằm thu thập thông tin về chất lượng dạy học phân môn Tập đọc nhạc cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học trường Đại học Hoa Lư, thông qua việc tìm hiểu việc nắm bắt kỹ năng đọc nhạc của sinh viên D12GDTH sau khi học Tập đọc nhạc tại trường, từ đó tìm ra biện pháp rèn kỹ năng đọc nhạc cho sinh viên, xin bạn vui lòng trả lời (hoặc đánh dấu x) vào những câu hỏi dưới đây?

Câu 1. Bạn hãy cho biết mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học các nội dung khác có quan trọng không?

TT	Kỹ năng	Mức độ			
		Rất quan trọng	Quan trọng	Bình thường	Không quan trọng
1	Theo bạn phân môn Tập đọc nhạc có quan trọng không?				
2	Theo bạn mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc học hát thế nào?				
3	Theo bạn mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc học đàn thế nào?				
4	Theo bạn mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạcvào việc thực hành dạy học âm nhạc ở tiểu học thế nào?				
5	Kỹ năng khác:				

Câu 2. Bạn hãy cho biết Tập đọc nhạc được tiếp cận theo phương pháp nào là hiệu quả?

TT	Phương pháp	Mức độ			
		Rất hiệu quả	Hiệu quả	Bình thường	Không hiệu quả
1	Phương pháp thuyết trình				
2	Phương pháp thực hành luyện tập				
3	Phương pháp mới				
	Phương pháp khác:				

Câu 3. Bạn có thường xuyên rèn luyện đọc nhạc trước khi lên lớp không?

TT	Phương pháp	Mức độ			
		Nhiều	Thường xuyên	Ít	Không
1	Em có thường xuyên luyện tập cao độ tại nhà không?				
2	Em có thường xuyên luyện tập tiết tấu tại nhà không?				
3	Em có thường xuyên luyện tập đọc các bài Tập đọc nhạc tại nhà?				
4	Em có thường xuyên vẽ bài mới tại nhà không?				
5	Em có thường xuyên đọc tài liệu liên quan trước khi lên lớp học Tập đọc nhạc không?				

Câu 4: Những hình thức bạn được thực hành khi rèn những kỹ năng đọc nhạc?

TT	Hình thức	Đã được thực hành	Chưa được thực hành
1	Nhóm		
2	Cá nhân		
3	Giảng viên hướng dẫn, làm mẫu, sinh viên tập luyện trên lớp, thể hiện, giảng viên đánh giá		
4	Giảng viên hướng dẫn sinh viên theo nhóm, hoặc cá nhân, sinh viên tập trên lớp, về nhà tự tập, thể hiện, giảng viên đánh giá		
5	Giảng viên hướng dẫn, sinh viên tự tập luyện cá nhân hoặc nhóm ở nhà, thể hiện trên lớp, giảng viên đánh giá		
6	Hình thức khác:		

Câu 5: Bạn hãy tự đánh giá kết quả đạt được của bạn sau thời gian rèn luyện kỹ năng đọc nhạc ?

STT	Kỹ năng	Mức đạt				
		Rất tốt	Tốt	Khá	TB	Không đạt
1	Kỹ năng đọc cao độ					
2	Kỹ năng gõ tiết tấu					
3	Kỹ năng vẽ bài mới					
4	Kỹ năng khác:					

Câu 6: Bạn cho biết những nguyên nhân ảnh hưởng đến kết quả rèn luyện kỹ năng đọc nhạc?

STT	Nguyên nhân	Mức độ ảnh hưởng		
		nhiều	ít	Không
1	Do phương pháp của thầy			
2	Do cách tổ chức, điều kiện, phương tiện			
3	Do thời gian dành cho phân môn Tập đọc nhạc			
4	Do nội dung bài Tập đọc nhạc			
5	Do cách đánh giá của thầy cô			
6	Do tự giác tập luyện của từng sinh viên			
7	Do rụt rè, nhút nhát không chịu học hỏi			
8	Do năng khiếu bẩm sinh			
10	Các lý do khác			

Câu 7: Bạn cho biết phương pháp giảng dạy của giảng viên

TT	Phương pháp	Mức độ			
		Rất hiệu quả	Hiệu quả	Bình thường	Không hiệu quả
1	Theo bạn các phương pháp giảng dạy rèn luyện cao độ của giảng viên có hiệu quả không?				
2	Theo bạn các phương pháp giảng dạy rèn luyện tiết tấu của giảng viên có hiệu quả không?				
3	Theo bạn các phương pháp giảng dạy rèn luyện đọc hoàn chỉnh bài tập đọc nhạc của giảng viên có hiệu quả không?				

Câu 8: Để quá trình rèn kỹ năng rèn luyện đọc nhạc đạt hiệu quả tốt nhất, bạn có đề xuất gì:

1. Nội dung, hình thức, thời gian, điều kiện, cách đánh giá kỹ năng đọc nhạc :.....

2. Về phía nhà trường:.....

3. Về phía giảng viên:.....

4. Về phía sinh viên:.....

Xin bạn vui lòng cho biết:

Họ và tên:.....giới tính:.....lớp:.....

Xin chân thành cảm ơn sự hợp tác của bạn !

PHỤ LỤC 2:

KẾ HOẠCH BÀI HỌC THỰC NGHIỆM

Đọc giọng Đô trưởng tự nhiên

I. Mục tiêu

1. Kiến thức:

- Nhận biết được gam Đô trưởng
- Đọc được cao độ gam Đô trưởng tự nhiên
- Đọc đúng cao độ hợp âm rải (T-S-D)
- Luyện đọc được các quãng của các gam Đô trưởng
- Rèn luyện kỹ năng đọc quãng 3 và 4 của giọng C-dur

2. Kỹ năng

- Đọc bài tập thực hành gam Đô trưởng với trường độ nốt trắng, nốt đen, nốt móc đơn, móc kép; các dạng tiết tấu lệch trái, lệch phải, chùm 4 nốt móc kép.

- Đọc chính xác cao độ, trường độ và sắc thái của bài.
- Gõ đúng nhịp phách các mẫu tiết tấu đơn giản.

3. Thái độ

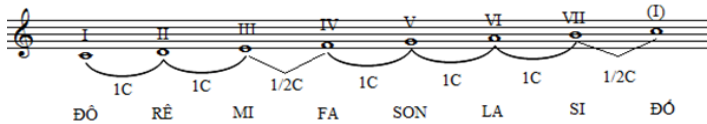
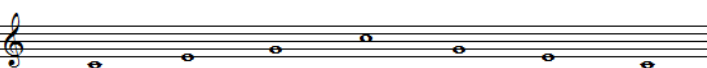

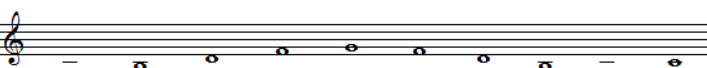

- Yêu thích môn học, tích cực tham gia vào bài học
- Có tinh thần nghiên cứu tìm hiểu về cấu trúc gam Đô trưởng, các hợp âm T-S-D của gam Đô trưởng.

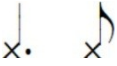

II. Chuẩn bị phương tiện dạy học: Đàn organ, bảng, sách giáo trình

III. Phương pháp thực hiện: Thuyết trình, thị phạm, thực hành

IV. Tiến trình giảng dạy

1. Ổn định tổ chức lớp: Kiểm tra sĩ số lớp
2. Kiểm tra bài cũ: Kiểm tra kiến thức lý thuyết
3. Giảng bài mới:

Thời gian	Nội dung và hoạt động của giảng viên	Phương pháp dạy học	Hoạt động của SV
	<p>* Luyện cao độ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho sinh viên đọc gam C-dur: đọc liền bậc và đọc gam rải <ul style="list-style-type: none"> - Lưu ý cao độ cho SV hai quãng 2 thứ (Mi-Fa và Si-Đô). - Đọc hợp âm TSD: + Đọc hợp âm chủ rải (T): Đô trưởng <ul style="list-style-type: none"> + Đọc hợp âm hạ át rải (S): Fa trưởng <ul style="list-style-type: none"> + Đọc hợp âm át rải (D7): Son bảy - Đọc bước lằn các quãng gam Đô trưởng - Đọc các quãng trong gam Đô trưởng (Cdur) - GV cho sinh viên đọc quãng 3 và quãng 4 trong gam C-dur. - GV cho sinh viên đọc bài xướng âm với tốc độ chậm, sau đó tăng dần tốc độ + GV gọi từng cá nhân đọc bài	<ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình, hướng dẫn thực hành LT - Thị phạm - Sử dụng phương tiện trực quan - Phương pháp kiểm tra đánh giá - Thuyết trình - Hướng dẫn thực hành LT - Hướng dẫn thực hành LT, Sử dụng phương tiện trực quan - Hướng dẫn thực hành LT, Kiểm tra đánh giá. 	<ul style="list-style-type: none"> - SV lắng nghe và đọc bài theo hướng dẫn của GV - SV - SV

	<p>+ Yêu cầu từng nhóm đọc lại</p> <p>- GV lắng nghe và sửa sai</p> <p>* Luyện tiết tấu:</p> <p>- GV gõ mẫu lần lượt từng âm hình tiết tấu. yêu cầu sinh viên gõ theo</p> <div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: center;"> </div> <p>- GV yêu cầu SV ghép các âm hình tiết tấu</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Thực hành ứng dụng Tập đọc nhạc</p> <p>Các bước thực hiện:</p> <p>Bước 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Xác định loại nhịp, phách - Xác định nhóm tiết tấu chủ đạo - Chia đoạn tập gõ tiết tấu <p>Bước 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đọc gam - Đọc hợp âm TSD <p>Bước 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chia nhỏ đọc từng đoạn của bài - Đọc cả bài 	<p>thực hành gõ 3 âm hình tiết tấu, lắng nghe lưu ý của GV.</p>
--	--	---

4. Dặn dò: GV lưu ý lại những vấn đề trong bài và giao bài tập về nhà cho sinh viên các bài trong sách hát nhạc ở tiểu học và hướng dẫn sinh viên tham khảo thêm các tài liệu khác, hướng dẫn sinh viên chia nhóm tự học ở nhà.

PHỤ LỤC 3:

BỔ SUNG MỘT SỐ BÀI RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC

* Luyện đọc gam kết hợp các dạng tiết tấu

- Móc giật (Giật phải)

- Luyện đọc gam nốt đen chấm dôi

- Chùm ba

- Đảo phách cân (đòn gánh)

* Bổ sung luyện đọc cao độ

- Bài đọc 1: Đọc giai điệu với âm vực hẹp, tiết tấu đơn giản (nốt trắng, đen)

Bài đọc 2: Làm quen với dấu lặng đen

Bài đọc 3: Nhanh vui

Hơi nhanh - Trong sáng

Bài đọc 4 (nhịp 3/4): Làm quen nốt chấm dôi

A musical score for 'Bài đọc 5: Làm quen nốt móc đơn' (Lesson 5: Getting familiar with the quarter note). It consists of four staves of music in 2/4 time. The first two staves show a melody with quarter notes and eighth notes. The third staff shows a rhythmic accompaniment with quarter notes. The fourth staff shows a bass line with quarter notes.

Bài đọc 5: Làm quen nốt móc đơn

A musical score for 'Bài đọc 5: Làm quen nốt móc đơn' (Lesson 5: Getting familiar with the quarter note). It consists of five staves of music. The first two staves are in 2/4 time, showing a melody and a rhythmic accompaniment. The last three staves are in 3/4 time, showing a melody and a rhythmic accompaniment.

- Luyện đọc quãng cromatic

A musical score for 'Luyện đọc quãng cromatic' (Chromatic interval reading exercise). It consists of two staves of music in 2/4 time. The first staff shows a melody with quarter notes and eighth notes, including chromatic intervals. The second staff shows a bass line with quarter notes and eighth notes, including chromatic intervals.

Luyện quãng 3

Musical score for a piece in 2/4 time, consisting of two systems of staves. The first system has two staves, and the second system has three staves. The music features a mix of quarter and eighth notes with some rests.

+ Nhịp 4/4:

Musical score for a piece in 4/4 time, consisting of three staves. The music features a mix of quarter and eighth notes with some rests.

Article I. Aria - Figaro

W.A Mozart

Musical score for "Article I. Aria - Figaro" by W.A. Mozart, in common time (C). It consists of three staves. The tempo is marked "Allegro (nhanh)". The music features a mix of eighth and sixteenth notes.

- Giọng Fa trưởng:

Bài 1:

Bài 2:

Bài 3:

*** Bổ sung bài tập tiết tấu**

Bài rèn tiết tấu 1: Nhịp 2/4

Bài rèn tiết tấu 2: Nhịp 3/4

Bài rèn tiết tấu 3: Nhịp 3/8

Bài rèn tiết tấu 4: Nhịp 4/4

PHỤ LỤC 4:

**TỰ ĐÁNH GIÁ CỦA SINH VIÊN VỀ VIỆC
RÈN KỸ NĂNG ĐỌC NHẠC**

Tự đánh giá của sinh viên về việc rèn kỹ năng đọc nhạc

Bảng 1: Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào học các nội dung khác

TT	Kỹ năng	Mức độ							
		Rất quan trọng		Quan trọng		Bình thường		Không quan trọng	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	Tầm quan trọng của phân môn Tập đọc nhạc	10	27%	14	38%	12	32%	1	2.7%
2	Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc học hát	12	32%	18	49%	6	16%	1	2.7%
3	Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc học đàn	13	35%	17	46%	6	16%	1	2.7%
4	Mức độ vận dụng kỹ năng đọc nhạc vào việc thực hành dạy học âm nhạc ở tiểu học	12	32%	20	54%	5	14%	0	0%

Bảng 2: Phương pháp hiệu quả tiếp cận với Tập đọc nhạc

TT	Phương pháp	Mức độ							
		Rất hiệu quả		Hiệu quả		Bình thường		Không hiệu quả	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	Phương pháp thuyết trình	13	35%	13	35%	11	30%	0	0%
2	Phương pháp thực hành luyện tập	22	59%	15	41%	0	0%	0	0%
3	Phương pháp mới	15	41%	12	32%	8	22%	0	0%

Bảng 3: Mức độ rèn luyện đọc nhạc trước khi lên lớp

TT	Phương pháp	Mức độ							
		Nhiều		Thường xuyên		Ít		Không	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	Em có thường xuyên luyện tập cao độ tại nhà không?	3	8%	15	41%	14	38%	5	14%
2	Em có thường xuyên luyện tập tiết tấu tại nhà không?	1	2.7%	16	43%	13	35%	7	19%
3	Em có thường xuyên luyện tập đọc các bài Tập đọc nhạc tại nhà?	1	2.7%	19	51%	13	35%	4	15%

4	Em có thường xuyên vẽ bài mới tại nhà không?	2	5.4%	19	51%	12	32%	4	15%
5	Em có thường xuyên đọc tài liệu liên quan trước khi lên lớp học Tập đọc nhạc không?	2	5.4%	12	32%	11	30%	2	5.4%

Bảng 3: Kết quả đạt được sau thời gian rèn luyện kỹ năng đọc nhạc

TT	Kỹ năng	Mức đạt									
		Rất tốt		Tốt		Khá		Trung bình		Không đạt	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	Kỹ năng đọc cao độ	7	19	15	41%	4	11%	11	30%	0	0%
2	Kỹ năng gõ tiết tấu	9	24%	13	35%	6	16%	9	24%	0	0%
3	Kỹ năng vẽ bài mới	5	14%	18	49%	4	11%	10	27%	0	0%

Bảng 4: Những nguyên nhân ảnh hưởng đến kết quả rèn luyện kỹ năng đọc nhạc

TT	Nguyên nhân	Mức độ ảnh hưởng					
		Nhiều		Ít		Không	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	Do phương pháp của thầy	15	40%	6	16%	16	43%
2	Do cách tổ chức, điều kiện, phương tiện	19	51%	8	22%	10	27%

3	Do thời gian dành cho phân môn Tập đọc nhạc	21	57%	8	22%	8	22%
4	Do nội dung bài Tập đọc nhạc	19	51%	10	27%	8	22%
5	Do cách đánh giá của thầy cô	13	35%	11	30%	13	35%
6	Do tự giác tập luyện của từng sinh viên	23	62%	8	22%	6	16%
7	Do rụt rè, nhút nhát không chịu học hỏi	24	65%	7	19%	6	16%
8	Do năng khiếu bẩm sinh	21	56%	8	22%	8	22%

Bảng 5: Phương pháp giảng dạy của giảng viên

TT	Phương pháp	Mức độ							
		Rất hiệu quả		Hiệu quả		Bình thường		Không hiệu quả	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	Theo bạn các phương pháp giảng dạy rèn luyện cao độ của giảng viên có hiệu quả không?	13	35%	17	46%	7	20%	0	0%
2	Theo bạn các phương pháp giảng dạy rèn luyện tiết tấu của giảng viên có hiệu quả không?	13	35%	17	46%	7	20%	0	0%
3	Theo bạn các phương pháp giảng dạy rèn luyện đọc hoàn	15	40%	15	40%	7	20%	0	0%

	chỉnh bài tập đọc nhạc của giảng viên có hiệu quả không?								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--